ЛЬВІВСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет товарознавства, управління та сфери обслуговування

Кафедра товарознавства, митної справи та управління якістю

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

_____ проф. Барна М. Ю.

«25» червня 2024 року

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
галузь знань	07 Управління та адміністрування *шифр і назва*
спеціальність	076 Підприємництво та торгівля *шифр і назва*
освітня програма / спеціалізація	“Митна справа” *назва*
тип освітньої компоненти	**обов’язкова**
мова викладання	українська *українська/англійська*

ЛЬВІВ – 2024

Практична підготовка однією із складових комплексної підготовки фахівців галузі знань *07 "Управління та адміністрування"* спеціальності *"Підприємництво та торгівля"* освітньо-професійної програми *"Митна справа "*

"06" червня 2024 року. – 59 с.

Розробник:

Гирка О. І., к.т.н., доц., доцент кафедри товарознавства, митної справи та управління якістю, olga.gyrka8@gmail.com

© Гирка О. І.,
© ЛТЕУ, 2024

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Наскрізна програма практики − це основний навчально-методичний документ, що регламентує мету, зміст і послідовність проведення практик, підведення їх підсумків і містить рекомендації щодо видів і форм контролю рівня знань, умінь і навичок, яких здобувачі вищої освіти мають набути під час проходження кожного виду практики.

Зміст наскрізної програми практики включає програми всіх етапів практичної підготовки.

Практика здобувачів вищої освіти є невід'ємною складовою підготовки здобувачів вищою освітою. Вона спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих здобувачами вищої освіти за час навчання, набуття й удосконалення практичних навичок та умінь.

Наскрізна програма практики розроблена на основі "Положення про організацію освітнього процесу", "Положення про організацію і проведення практики здобувачів вищої освіти Львівського торговельно-економічного університету", а також відповідно до освітньо-професійної програми. Наскрізна програма практики містить матеріали робочих програм кожного виду практики.

Основною метою практичної підготовки здобувачів вищої освіти є систематизація й розширення навиків самостійної роботи у розв'язанні конкретних економічних, організаційно-управлінських, господарських, комерційних, інвестиційних завдань, які входять у коло обов'язків фахівця готельно-ресторанної справи. Практика передбачає безперервність (проводиться протягом 2- го, 3-го, 4-го курсів) та послідовність її проведення, органічне поєднання з практичними й лабораторними заняттями, для отримання здобувачами вищої освіти достатнього обсягу практичних знань і умінь, передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти програмних результатів навчання та набуття відповідних компетентностей.

Перелік усіх практик визначає університет самостійно відповідно до ОПП. Випускаючі кафедри вносять практики у навчальні плани для кожної освітньо-професійної програми із зазначенням їх форми, термінів проведення та форми підсумкового контролю. Семестр і строки проходження практик у навчальному році визначаються графіком навчального процесу університету і робочим навчальним планом.

2. СТРУКТУРА НАСКРІЗНОЇ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Структура наскрізної практичної підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 076 "Підприємництво та торгівля" освітньо-професійної програми *"Митна справа"* наведено у табл. 1.

Таблиця 1

Структура наскрізної практичної підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою "Митна справа" зі спеціальності 076 "Підприємництво та торгівля"

№ з/п	Фаза практики	Семестр	Тривалість, тижні (годин)	Місце проведення	Відповідальна кафедра
1.	Практика	4	2 (90)	Підприємства торгівлі та галузі, митні установи, Держпродспоживслужба, Торгово-промислова палата, лабораторії, онлайн практика	Товарознавства, митної справи та управління якістю (ТМСУЯ); Підприємництва, торгівлі та логістики (ПТЛ)
2.	Практика	6	1 (60)		
3.	Практика	8	2 (90)		

Зміст наскрізної програми включає програми всіх етапів практичної підготовки здобувачів вищої освіти відповідно до освітньо-професійної програми *"Митна справа",* а саме:

Практика (2 курс) − проводиться з метою ознайомлення здобувачів вищої освіти з особливостями обраного фаху, поглиблення знань та формування первинних загально-професійних та практичних компетентностей зі спеціальності, передбачає аналіз та узагальнення матеріалу щодо виконання навчально-дослідних завдань; проводиться у виробничих умовах на базах практики (підприємствах, організаціях, установах);

Практика (3 курс) − спрямована на закріплення та поглиблення знань, отриманих здобувачами вищої освіти в процесі вивчення певного циклу освітніх компонент, формування практичних умінь та навичок зі спеціальності, передбачає підбір фактичного матеріалу для виконання

навчально-дослідних завдань; проводиться у виробничих умовах на базах практики (підприємствах, організаціях, установах);

Практика (4 курс) − є завершальним етапом підготовки фахівців, що проводиться з метою поглиблення, узагальнення і вдосконалення здобутих здобувачами вищої освіти знань, набутого професійного досвіду, компетентностей та підготовки до самостійної трудової діяльності.

3. БАЗИ ПРАКТИКИ

Практика (практична підготовка) здобувачів вищої освіти проводиться на базах практики, які забезпечують виконання програм практик, передбачених освітніми програмами та навчальними планами для відповідних рівнів вищої освіти.

Базами проведення практики для здобувачів вищої освіти першого рівнів вищої освіти можуть бути підприємства, установи, організації різних галузей економіки, видів діяльності та форм власності; державних, регіональних та місцевих органів управління; навчальні кабінети, лабораторії, навчально-практичні центри, інші навчальні приміщення Університету, а також бази за межами України за умови забезпечення ними виконання у повному обсязі програм практик.

Бази практики (підприємства, організації, установи будь-якої форми власності), які використовують як бази практики, повинні відповідати таким вимогам, зокрема:

- здатність забезпечити виконання програми практики;
- наявність структур, що відповідають освітнім програмам (спеціальностям, рівням вищої освіти), за якими здійснюється підготовка фахівців в Університеті;
- наявність безпечних і нешкідливих умов виконання санітарно-гігієнічних норм і вимог з охорони праці під час проведення практики;
- можливість кваліфікованого керівництва практикою здобувачів;
- надання здобувачам вищої освіти на час практики можливості працювати на штатних посадах, робота на яких відповідає програмі практики (за наявності відповідних вакансій);
- надання здобувачам вищої освіти права користуватися бібліотекою, лабораторіями, технічною та іншою документацією, потрібною для виконання програми практики, з урахуванням політики конфіденційності підприємства; можливість подальшого

працевлаштування випускників Університету (на загальних підставах за наявності вакансій); наявність житлового фонду (за потреби).

Вибору баз практики повинна передувати робота кафедри з вивчення соціально-психологічних, виробничих та економічних можливостей з точки зору їхньої придатності для проведення практики здобувачів вищої освіти за спеціальністю або напрямом підготовки.

Визначення баз практики здійснюється керівництвом випускової кафедри (завідувачем кафедри або його заступником з практики) та гарантом освітньої програми на основі прямих договорів із підприємствами (організаціями, установами) незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності. Основними базами практики, на які першочергово розподіляються здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) рівнів вищої освіти, є бази практики, з якими Університет уклав договори про співпрацю та/або про проходження практики за ініціативою кафедри.

Здобувачі вищої освіти можуть самостійно, за погодженням з керівництвом випускової кафедри та гарантом освітньої програми, підбирати для себе базу практики і пропонувати її для використання. Основою індивідуального направлення на практику на старших курсах є договір на її проходження, оформлений у встановленому порядку.

Здобувачі вищої освіти заочної форми навчання можуть скеровуватися для проходження практики за місцем їх основної роботи або можуть самостійно обирати для себе місце проходження практики відповідно до програми практики та освітньої програми за дозволом керівництва випускової кафедри та гаранта освітньої програми.

Бази практик в особі їх перших керівників разом з вищим навчальним закладом несуть відповідальність за організацію, якість і результати практики здобувачів вищої освіти.

Робочий час здобувача вищої освіти протягом практики планується наступним чином:

- організаційні питання початкового періоду практики, проходження інструктажів, одержання індивідуальних завдань – 5 % часу, відведеного на проходження практики;
- виконання функцій практиканта на робочому місці, робота з літературою, технічною й нормативною документацією, складання відповідної документації, виконання індивідуальних завдань – 70 %;
- участь в лекціях, екскурсіях, теоретичних заняттях – 10 %;
- робота над звітами з практики – 10 %;

- одержання заліку з практики – 2 %;
- інші види робіт – 3 % години практики.

Тривалість робочого часу здобувачів вищої освіти під час проходження практики регламентується Кодексом законів про працю України і складає для здобувачів вищої освіти віком від 16 до 18 років – 36 годин на тиждень (ст. 51 із змінами, внесеними Законами № 871-12 від 20.03.91, № 3610-12 від 17.11.93, № 263/95 ВР від 05.07.95), від 18 років і старші – не більше 40 годин на тиждень (ст. 50 в редакції Закону № 871-12 від 20.03.91, із змінами, внесеними Законом № 3610-12 від 17.11.93).

Наказом про проведення практики здобувачів вищої освіти визначаються терміни проведення практики; бази практики та керівники практики від кафедри для кожного здобувача вищої освіти

Здобувачі вищої освіти зобов’язані пройти практики у встановлені навчальним планом терміни, виконати програму практик, скласти визначений програмою звіт. Під час практики здобувачі вищої освіти повинні дотримуватися встановлених правил техніки безпеки.

Викладач-керівник практики від кафедри ознайомлює здобувача вищої освіти з робочою програмою та силабусом практики, видає Методичні рекомендації з організації та проведення практики, за потреби розробляє тематику індивідуальних завдань та узгоджує з керівником практики від підприємства (організації, установи) індивідуальні завдання з урахуванням особливостей місця практики, здійснює контроль за виконанням програми практики та строками її проведення, надає методичну допомогу здобувачам вищої освіти під час виконання ними індивідуальних завдань і збору матеріалів, проводить обов’язкові консультації щодо обробки зібраного матеріалу та його використання для звіту про практику, інформує здобувачів вищої освіти про порядок надання звітів про практику.

Наскрізна програма практики є основним організаційно-методичним документом, який регламентує діяльність здобувача вищої освіти, керівників практики від кафедри та підприємства. Програма складається з розділів, які визначають мету та завдання практик; основних положень щодо їх організації; контроль та основні обов’язки здобувачів вищої освіти, керівників практики від університету та підприємства; вимоги щодо оформлення звіту з практики; підведення підсумків практики.

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН, ПРОГРАМА, ЗАВДАННЯ СКЛАДОВИХ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Тематичний план проходження практики для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою “Митна справа” зі спеціальності 076 “Підприємництво та торгівля” наведено у табл. 1.

Таблиця 1

Тематичний план проходження практики

№ з/п	Зміст практики
1.	Організаційні питання пов’язані з прибуттям на базу практики. Загальне ознайомлення з підприємством, проходження інструктажу з техніки безпеки
2.	Вивчення, збір та опрацювання матеріалів щодо завдань практики
3.	Виконання індивідуального завдання згідно програми практики
4.	Підготовка до оформлення звіту про результати практики (відгуку керівника практики від підприємства, захист звіту)

Метою практики є набуття практичних навичок здобувачів вищої освіти з обраного фаху, опрацювання прийомів і методів роботи в структурних підрозділах підприємств, посади в яких заміщаються здобувачами вищої освіти спеціальності *076 “Підприємництво та торгівля”* освітньо-професійної програми *“Митна справа”*, збір необхідних матеріалів для виконання індивідуальної та науково-пошукової роботи, формування в здобувачів вищої освіти на основі отриманих практичних знань професійних компетентностей для прийняття самостійних рішень під час роботи в реальних ринкових умовах.

У процесі успішного проходження практики здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за 076 “Підприємництво та торгівля” освітньо-професійної програми *“Митна спрва”* повинні набути таких загальних компетентностей:

Загальних:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК 10. Здатність діяти відповідально та свідомо.

Спеціальних (фахових, предметних):

СК 1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

СК 2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

СК 3. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.

СК 4. Здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

СК 5. Здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.

СК 6. Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

СК 7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

СК 8. Здатність застосовувати основи обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.

СК 9. Здатність до організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур.

СК 10. Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків.

СК 11. Здатність здійснювати митний контроль та митне оформлення товарів, забезпечувати виконання митних процедур щодо окремих груп товарів відповідно до заявленого митного режиму.

СК 12. Здатність визначати заходи по запобіганню митним правопорушенням та контрабанді товарів, розробляти митні логістичні системи різного рівня.

СК 13. Здатність аналізувати та здійснювати товарознавчу оцінку асортименту, споживних властивостей, умов зберігання наявних на ринку товарів та обирати критерії оцінки їх якості.

СК 14. Здатність проводити ідентифікацію та використовувати сучасні методи визначення якості та безпечності товарів з метою виявлення їх фальсифікації відповідно до вимог державних і міжнародних стандартів.

Програма практики передбачає виконання завдання з метою набуття здобувачем вищої освіти умінь та навичок самостійного розв'язання технічних, наукових або організаційних завдань. Завдання можуть бути пов'язані не лише з написанням звіту, а й з науково-дослідною роботою кафедри з держбюджетної та господарської тематики, підготовкою доповідей на наукову конференцію.

Структуру завдання здобувач вищої освіти має узгодити з керівником практики від кафедри під час затвердження бази практики. У процесі виконання індивідуального завдання здобувач вищої освіти бере участь у розробленні актуальних питань теорії і практики.

У процесі виконання завдання практики здобувач вищої освіти повинен виявити:

- знання загальнотеоретичних, загальноекономічних, професійно-орієнтованих і спеціальних дисциплін, які розкривають теоретичні основи та практичні питання підприємницької, торгівельної та біржової діяльності;
- вміння відбирати, систематизувати та обробляти інформацію відповідно до цілей дослідження;
- вміння виявляти причинно-наслідкові зв'язки процесів та явищ у конкретній галузі;
- вміння обґрунтовувати наукові висновки та конкретні пропозиції щодо вдосконалення організації та управління діяльністю досліджуваного об'єкту.

По закінченню практики здобувач вищої освіти подає на кафедру науковому керівнику ґрунтовні пропозиції щодо вдосконалення діяльності підприємства, запропонований для подальшого дослідження комплекс розробок з використанням комп'ютерний технологій.

4.1. ПРОГРАМА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ
для здобувачів вищої освіти 2 курс 4 семестр

У ТОРГОВЕЛЬНИХ (РОЗДРІБНИХ, ОПТОВИХ) ТА ВИРОБНИЧИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

№ з/п	Зміст індивідуального завдання
1.	Збір та узагальнення даних про базу практики
2.	Ознайомлення із технологією, структурою торговельного (оптового, роздрібного), виробничого процесу та його організацією
3.	Вивчення експлікації приміщень торговельного (оптового, роздрібного), виробничого підприємства, обладнання та його розміщення
4.	Характеристика фінансово-господарської діяльності торговельного (роздрібного, оптового), виробничого підприємства
5.	Асортиментна політика підприємства та її обґрунтування (аналіз показників властивостей асортименту товарів / продукції). Вивчення конкурентного середовища
6.	Формування споживних властивостей товарів (продукції), що виробляються, реалізуються чи отримуються даним підприємством
7.	Показники якості товарів (продукції), що виробляються, реалізуються чи отримуються даним підприємством
8.	Якість товарів та методологічні основи оцінки їх якості
9.	Контроль за дотриманням правил зберігання товарів (продукції), що виробляються, реалізуються чи отримуються даним підприємством

Завдання 1. Збір та узагальнення даних про базу практики. Вивчити організаційно-правовий статус торговельного (виробничого, оптового, роздрібного) підприємства, його підпорядкованість, ступінь самостійності, ознайомитись з документами, що регламентують його діяльність (дата створення, юридична адреса, форма власності, належність до певної організаційно-правової форми, основні цілі та обмеження діяльності), коротко описати історію створення і розвитку підприємства. Ознайомитися зі статутом підприємства, проаналізувати його відповідність чинному законодавству, проаналізувати дотримання державних вимог щодо реєстрації та діяльності підприємства. Вивчити організацію праці на підприємстві, організацію охорони праці та техніки безпеки.

Завдання 2. Ознайомлення із технологією, структурою

торговельного (оптового, роздрібного), виробничого процесу та його організацією у просторі й часі. Ознайомитися з основними видами господарської діяльності, охарактеризувати галузеву належність підприємства, продуктовий профіль і спеціалізацію підприємства, а також середовище його функціонування. Вивчити організацію управління та структуру апарату підприємства, виокремлення у ньому функціональних підрозділів (комерційної або маркетингової служби), відповідальних за МТЗ або збутову діяльність, розподіл функціональних обов'язків між підрозділами, роль та функції комерційного апарату, його внутрішні та зовнішні зв'язки, роль та функції апарату підпорядкованих їм складів,

Скласти схему організаційної побудови підприємства, відобразити в тексті аналізу функції та повноваження комерційної служби, визначити тип та вказати переваги і недоліки застосованої на підприємстві схеми організаційної структури управління. Стисло описати призначення кожної ланки в загальному управлінському процесі, посадових характеристик працівників та розподіл обов'язків між ними (посадові обов'язки фахівців функціональної служби з матеріально-технічного забезпечення або збуту (оптових продажів) готової продукції, а також завідувача складу, комірника, інших працівників складу). Вказати шляхи удосконалення організаційної структури суб'єкта господарювання.

Завдання 3. Вивчення експлікації приміщень торговельного (оптового, роздрібного), виробничого підприємства обладнання та його розміщення. Надати характеристику магазину, відобразивши при цьому загальну площу магазину, загальну площу торгового залу, середньомісячний товарооборот магазину, чисельність працівників магазину, продавців-консультантів, касирів-контролерів.

Скласти технологічну схему планування магазину (або його відділу).

Схема планування магазину виконується на міліметровому папері в масштабі 1:100. На схемі необхідно показати вхід в торговий зал, розміщення вітрин у фасадній частині магазину, а також зовнішній вхід у складські приміщення і проходи із торгового залу в решту приміщень магазину. Всі приміщення магазину повинні бути нанесені на схему з врахуванням масштабу і позначені цифрами у зростаючому порядку.

На технологічній схемі відобразити зони розміщення і продажу окремих товарів або товарних груп, зони прикладання праці основних категорій робітників торгового залу і шляхи поповнення робочих запасів. Показати розміщення вузла розрахунку в магазині: кількість касирів-контролерів,

відстань між касовими кабінами, напрямок потоків покупців у торговому залі і через вузол розрахунку.

Визначити ефективність використання торгових площ магазину, розрахувати заставлену площу і площу викладки.

Завдання 4. Характеристика фінансово-господарської діяльності торговельного (роздрібного, оптового), виробничого підприємства. Розрахунки основних показників ефективності використання магазинів. На основі аналізу технологічної схеми планування і зведеної таблиці показників дати пропозиції щодо подальшого вдосконалення технології роботи магазину, на основі вивчення питань варто оцінити загальний рівень торговельної діяльності роздрібного торговельного підприємства за 3 – 5 останніх років. Зробити загальні висновки, визначити недоліки і сформулювати проблеми діяльності магазину, дати конкретні пропозиції щодо підвищення ефективності торговельної діяльності роздрібного підприємства в сучасних умовах.

Проаналізувати показники господарської діяльності підприємства-суб'єкта оптової торгівлі / виробничого підприємства за останні три роки. Зробити висновки та дати рекомендації щодо поліпшення діяльності бази.

Завдання 5. Асортиментна політика підприємства та її обґрунтування (аналіз показників властивостей асортименту товарів / продукції). Вивчення конкурентного середовища. Визначення показників та характеристики асортименту товарів: одиниця товару, вид товару, різновид товару, партія товару, товари повсякденного попиту, товари простого асортименту. широта і повнота асортименту, структура асортименту та її оцінка, оновлення асортименту. Товарні номенклатури: види і застосування в товарознавчій практиці. Асортимент товарів виробничий/промисловий і торговий. Асортиментна політика підприємства та її обґрунтування Керування асортиментом товарів − мета і основні принципи. Методологія формування асортименту окремих груп товарів. Вивчення конкурентного середовища.

Ознайомитися з товарооборотом дослідного підприємства та визначити його структуру в розрізі товарних груп в натуральному та відсотковому вираженні. Визначити структуру асортименту товарів даного торговельного (виробничого) підприємства в розрізі товарних груп, підгруп, видів та різновидів за основними ознаками класифікації.

Подати пропозиції з асортиментного переліку для відділів, секцій та філій залежно від кон'юнктури і попиту, враховуючи спеціалізацію та сусідство товарних груп.

Завдання 6. Формування споживних властивостей товарів (продукції), що виробляються, реалізуються чи отримуються даним підприємством. За результатами аналізу навчальних, наукових, довідкових літературних джерел, нормативної документації сформуйте інформаційний банк даних про споживчі властивості товарів (продукції) їх споживні переваги, що виробляються, реалізуються чи отримуються даним підприємством.

Завдання 7. Показники якості товарів (продукції), що виробляються, реалізуються чи отримуються даним підприємством. Якість товарів та їх показники. Фактори, що впливають на якість товарів. Методологічні основи оцінки якості товарів. Загальнонаукові та емпіричні методи дослідження. Особливості оцінювання якості харчових продуктів і непродовольчих товарів.

Проаналізувати нормативну документацію, що регламентує вимоги до якості товарів (продукції), що виробляються, реалізуються чи отримуються даним підприємством.

Завдання 8. Якість товарів та методологічні основи оцінки їх якості. Вивчити організацію приймання товарів у магазині за кількістю та якістю; ознайомитись із порядком отримання та ознайомлення працівників магазину з супровідними документами, застосовуваними способами, прийомами і порядком визначення кількості (підрахунку, зважування, вимірювання) і якості товарів. Взяти безпосередню участь у прийманні товарів від підприємства-постачальника, ознайомитись із комплектом супровідних документів на партію товарів та окремі тарні місця. Додати (за можливості) до звіту копії документів;

Проведіть оцінювання якості товарів (продукції), що виробляються, реалізуються чи отримуються даним підприємством та документально оформіть результати у табл. 13. Визначите подальше використання товарів із простроченим терміном зберігання або тих, що не користуються попитом, фізично і морально застарілих.

Завдання 9. Контроль за дотриманням правил зберігання товарів (продукції), що виробляються, реалізуються чи отримуються даним підприємством. Необхідно ознайомитися з особливостями зберігання товарів (продукції), що виробляються, реалізуються чи отримуються даним підприємством, забезпеченістю необхідним обладнанням, дотриманням режимів зберігання, застосуванням технічних засобів, нових видів зберігання, нових видів тари для поліпшення зберігання товарів (продукції),

що виробляються, реалізуються чи отримуються даним підприємством.

Ознайомитися організацією нагляду і поточного догляду за товарами в процесі зберігання, наявністю та причинами виникнення товарних втрат і здійснюваними заходами щодо їх зменшення. Вивчити застосовуваний на підприємстві порядок отримання товарів зі складських приміщень, перевірки їх найменування, кількості, якості, сортності, ціни, стану тари та упаковки, правильності маркування, порядку дій працівника у випадку виявлення товарів, які не відповідають передатковій (накладній) відомості тощо;

ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ В МИТНИХ УСТАНОВАХ УКРАЇНИ

№ з/п	Зміст індивідуального завдання
1.	Ознайомлення з організаційною структурою митної установи, її місцем у митної системи України
2.	Вивчення основних завдань митних органів України та їх зв’язок з функціонуванням відповідних підрозділів митних установ
3.	Формування інформаційного банку даних про товари (продукцію), що є об’єктом міжнародної торгівлі
4.	Вивчення особливостей класифікації та кодування товарів
5.	Аналіз товарної інформації, яка подається у символьній формі на товарі (продукції)

Завдання 1. Ознайомлення з організаційною структурою митної установи, її місцем у структурі митної системи України. Необхідно вивчити структуру митної служби України, визначити місце конкретної митної установи в даній структурі, ознайомитися з організаційно-штатною структурою митної установи, вивчити підпорядкування її структурних підрозділів як керівництву митниці, так і іншим підрозділам митниці. Складіть схему структурної побудови митної служби України. Складіть структурну схему митної установи, визначте підрозділи прямого підпорядкування; підрозділи, що підпорядковуються безпосередньо заступникам начальника митниці в залежності від розподілу функціональних обов’язків.

Завдання 2. Вивчення основних завдань митних органів України та їх зв’язок з функціонуванням відповідних підрозділів митних установ. Слід вивчити основні завдання, виконання яких, відповідно до чинного

законодавства, покладені на митні органи України і типові Положення структурних підрозділів митного органу. Скласти таблицю відповідності завдань митних органів України та структурних підрозділів митниці (Управлінь центрального апарату ДМСУ), які виконують дані завдання. Визначте перспективні завдання митних органів.

Завдання 3. Формування інформаційного банку даних про товари (продукцію), що є об'єктом міжнародної торгівлі. Ознайомтесь із процесом створення інформаційного банку даних про товари (продукцію), що є об'єктом міжнародної торгівлі. Подати електронно-довідкову інформацію про походження, склад, спосіб виробництва, виробника та умови переміщення товарів (продукції) через митний кордон України.

Завдання 4. Вивчення особливостей класифікації та кодування товарів. Елементи наукової класифікації товарів: об'єкт класифікації, мета класифікації, класифікаційна одиниця, класифікаційна ознака. Ознаки класифікації якісні та кількісні, суттєві і несуттєві (акцидентні). Методи класифікації, їх характеристика (сутність) і застосування в товарознавстві. Особливості класифікації товарів. Системи класифікації і класифікатори, їх використання у сфері обігу.

Штрихове кодування об'єктів. Визначення штрихових кодів. Системи штрихових кодів. Штрихові коди системи EAN, їх структура. Способи перевірки правильності зчитування штрихових кодів.

Вивчення класифікації та кодування товарів зовнішньоекономічної діяльності згідно з Державним класифікатором УКТ ЗЕД.

УКТ ЗЕД призначена для збору статистичних даних про зовнішньоекономічну діяльність, для проведення митного контролю, виконання робіт під час декларування, ліцензування та квотування, регулювання експорту та імпорту товарів державного значення, а також для вивчення кон'юнктури ринку. Під час виконання різних операцій, пов'язаних з оформленням банківських, митних і статистичних документів, виникає необхідність у кодуванні або ідентифікації продовольчих товарів згідно з УКТ ЗЕД. Для ідентифікації необхідно знати систему класифікації та кодування товару. При цьому під кодуванням розуміють встановлення місця кожного виробу в систематизованому переліку класифікованих виробів – класифікаторі, і після цього присвоєння йому певного умовного позначення – коду.

Всі товари при їх декларуванні підлягають класифікації, тобто у відношенні товарів визначається коди відповідно до класифікаційних

угрупувань, зазначених в УКТ ЗЕД. Не існує товарів які не підлягають класифікації. Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД) складається на основі Гармонізованої системи опису та кодування товарів і затверджується законом про митний тариф України. В УКТ ЗЕД товари систематизовано за розділами, групами, товарними позиціями, товарними під позиціях, найменування і цифрові коди яких уніфіковано з Гармонізованою системою опису та кодування товарів.

Структури десяти знакового цифрового кодового позначення товарів в УКТ ЗЕД включає код групи (перші два знаки), товарної позиції (перші чотири знаки), товарної підпозиції (перші шість знаків), товарної категорії (перші вісім знаків), товарної підкатегорії (десять знаків). Для докладнішої товарної класифікації використовується сьомий, восьмий, дев'ятий та десятий знаки цифрового коду.

На основі діяльності підприємства (організації) в розрізі груп товарів користуючись УКТ ЗЕД визначити код одного з товарів.

Завдання 5. Аналіз товарної інформації, яка подається у символьній формі на товарі (продукції). Суть аналізу полягає у тому, щоб ідентифікувати основні види інформаційних товарних знаків (ІТЗ), які наявні у маркуванні виробів означеної товарної групи, а також у визначенні їх товарознавчого змісту та функцій. Зробити висновок про особливості подання ТІ про об'єкт дослідження (обрану товарну групу).

ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ В ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ОРГАНАХ ДЕРЖПРОДСПОЖИВСЛУЖБИ

№ з/п	Зміст індивідуального завдання
1.	Ознайомлення з організаційною структурою установи
2.	Вивчення основних видів діяльності Держпродспоживслужби
3.	Організація планових та позапланових заходів зі здійснення державного нагляду (контролю)
4.	Аналіз законодавчої і нормативної бази, яка регулює подання товарної інформації стосовно обраної товарної групи
5.	Органолептичне (візуальне) дослідження обраних товарних взірців (носіїв товарного виробничого маркування)

Завдання 1. Ознайомлення з організаційною структурою установи. Вивчити структуру установи, ознайомитися з організаційно-штатною

структурою установи та підпорядкування її структурних підрозділів. Скласти схему структурної побудови установи.

Завдання 2. Вивчення основних видів діяльності Держпродспоживслужби. Ознайомитися з Положенням про установу та вивчити її основні завдання.

Завдання 3. Організація планових та позапланових заходів зі здійснення державного нагляду (контролю). Охарактеризувати основні принципи державного нагляду (контролю) та загальні вимоги до його здійснення. Пояснити порядок планових заходів зі здійснення державного нагляду (контролю). Скласти перелік підстав для здійснення позапланових заходів.

Завдання 4. Аналіз законодавчої і нормативної бази, яка регулює подання товарної інформації стосовно обраної товарної групи. Проаналізувати загальні правові норми, вимоги стандартів до маркування, особливості реклами і ТСД тощо.

Завдання 5. Органолептичне (візуальне) дослідження обраних товарних взірців (носіїв товарного виробничого маркування). Використовуючи доступні практиканту види ЗТІ про дану товарну групу (окремих ТСД, носіїв друкованої реклами, товарних каталогів тощо) провести візуальне дослідження взірців товарів. Суть огляду полягає у детальному аналізі окремих видів ТІ (особливу увагу тут слід звернути на їх кількісне співвідношення), а також – в загальному оцінюванні якості подання ТІ по даній групі. Критерієм оцінки тут може служити відповідність інформаційних даних кожного з видів ТІ (їх переліку) вимогам до товарного маркування, котрі зафіксовані у стандартах (такому ж переліку).

ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ В ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВІЙ ПАЛАТІ УКРАЇНИ (ТПП) І ЛАБОРАТОРІЯХ

№ з/п	Зміст індивідуального завдання
1.	Ознайомлення з організацією діяльності установи
2.	Вивчення чинних нормативних документів
3.	Вивчення функціональних обов’язків працівників лабораторії, як одного із структурних підрозділів ТПП
4.	Оцінювання якості товарів (продукції)
5.	Здійснення документального оформлення результатів дослідження якості

Завдання 1. Ознайомлення з організацією діяльності установи. Проаналізувати організаційно-правову форму підприємства, що є базою практики. Ознайомитися із функціями та завданнями окремих відділів (підрозділів) та функціональними обов'язками основних категорій працівників.

Завдання 2. Нормативно-правова база діяльності ТПП України. Ознайомитися з чинними нормативними документами, які регламентують діяльність даної установи.

Завдання 3. Вивчення функціональних обов'язків працівників лабораторії, як одного із структурних підрозділів ТПП. Вивчити основні завдання лабораторії. Ознайомитись з інструкційними та методологічними матеріалами щодо експлуатації наявних технічних засобів для проведення експертизи. Описати лабораторне обладнання для проведення досліджень.

Завдання 4. Оцінювання якості товарів (продукції). Провести аналіз нормативної документації, сертифікатів визнання та відповідностям на товари (продукцію). Провести оцінювання якості товарів (продукції).

Завдання 5. Здійснення документального оформлення результатів дослідження якості. Особливості документального оформлення дослідження якості обраної групи товарів за стандартними показниками. Підведення підсумків роботи в лабораторії, висновки про проведені дослідження.

ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ОНЛАЙН-ПРАКТИКИ

№ з/п	Зміст індивідуального завдання
1.	Загальна характеристика підприємства
2.	Стратегічне та оперативне планування діяльності установи. Контроль за укладанням і виконанням підприємством договорів, угод, контрактів
3.	Особливості формування асортименту товарів (продукції), що виробляються, реалізуються чи отримуються даним підприємством
4.	Дослідження системи дистрибуції, ринку збуту та місце підприємства на ринку
5.	Дослідження комунікаційної діяльності
6.	Контроль за дотриманням правил зберігання товарів (продукції), що реалізуються чи отримуються даним підприємством

Завдання 1. Загальна характеристика підприємства. Ознайомитись з підприємством, його установчими документами, метою його діяльності,

предметом діяльності, організацією управління, структурою апарату управління, визначити тип організаційної структури.

Завдання 2. Стратегічне та оперативне планування діяльності установи. Контроль за укладанням і виконанням підприємством договорів, угод, контрактів. Проаналізуйте правову базу діяльності підприємства. Проаналізуйте ресурси, запаси та товарообіг. Вивчіть матеріально-технічне забезпечення підприємства. Проведіть аналіз контрактів, договорів, угод (повнота, своєчасність виконання). Розрахуйте штрафні санкції за невиконання (за наявності). Слід, звернути особливу увагу на документальне оформлення товарів (продукції), що виробляються, реалізуються чи отримуються даним підприємством.

Завдання 3. Особливості формування асортименту товарів (продукції), що виробляються, реалізуються чи отримуються даним підприємством. Провести аналізу структури асортименту товарів (продукції). Асортиментна політика підприємства та її обґрунтування. Вивчення конкурентного середовища. Методологія формування асортименту окремих груп товарів.

Завдання 4. Дослідження системи дистрибуції, ринку збуту та місце підприємства на ринку. Оцінити рівень каналів розподілу підприємства (прямі, непрямі чи комбіновані), проаналізувати їх особливості та динаміку структури. Порівняти масштабами впливу компанію компанії з гігантами світового ринку роздрібної торгівлі. Проаналізувати операції з організації торгово-оперативних процесів та управління ними, організацію господарських зв’язків з постачальниками товарів, які сприяють своєчасній поставці продукції і товарів покупцям. Визначити сучасні канали збуту та програми лояльності. Проведіть кон'юнктурне та прогностичне дослідження ринків збуту товарів (продукції), що виробляються, реалізуються чи отримуються даним підприємством.

Завдання 5. Дослідження комунікаційної діяльності. Проаналізувати динаміку структури комплексу комунікаційної діяльності, яку використовує досліджуване підприємство; дати детальну характеристику досвіду використання реклами як елемента комплексу комунікацій за такими напрямами: класифікація видів реклами, що застосовує підприємство, за різними критеріями; основні характеристики каналів розповсюдження рекламних анонсів: тираж, аудиторія, вартість рекламного простору, формат, періодичність виходу та редакційний зміст видання або програми: особливості використання різних носіїв реклами.

Завдання 6. Контроль за дотриманням правил зберігання товарів (продукції), що реалізуються чи отримуються даним підприємством. Опишіть умови зберігання товарів (продукції), що реалізуються чи отримуються даним підприємством. Проаналізуйте методи зберігання, застосування різноманітного обладнання, технічних засобів, тари для покращення зберігання товарів. Навести рекомендації щодо покращення зберігання товарів (продукції), що реалізуються чи отримуються даним підприємством.

4.2. ПРОГРАМА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ
для здобувачів вищої освіти 3 курс 6 семестр

Метою практики є набуття практичних навичок здобувачів вищої освіти з обраного фаху, опрацювання прийомів і методів роботи в структурних підрозділах підприємств, посади в яких заміщаються здобувачами вищої освіти спеціальності *076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність"* освітньо-професійної програми *"Митна справа"*, збір необхідних матеріалів для виконання індивідуальної та науково-пошукової роботи, формування в здобувачів вищої освіти на основі отриманих практичних знань професійних компетентностей для прийняття самостійних рішень під час роботи в реальних ринкових умовах.

У процесі успішного проходження практики здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за 076 "Підприємництво та торгівля" освітньо-професійної програми *"Митна спрва"* повинні набути таких загальних компетентностей:

Загальних:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК 10. Здатність діяти відповідально та свідомо.

Спеціальних (фахових, предметних):

СК 1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

СК 2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування

підприємницьких, торговельних і біржових структур.

СК 3. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб’єктів ринкових відносин.

СК 4. Здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

СК 5. Здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.

СК 6. Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

СК 7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

СК 8. Здатність застосовувати основи обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.

СК 9. Здатність до організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур.

СК 10. Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків.

СК 11. Здатність здійснювати митний контроль та митне оформлення товарів, забезпечувати виконання митних процедур щодо окремих груп товарів відповідно до заявленого митного режиму.

СК 12. Здатність визначати заходи по запобіганню митним правопорушенням та контрабанді товарів, розробляти митні логістичні системи різного рівня.

СК 13. Здатність аналізувати та здійснювати товарознавчу оцінку асортименту, споживних властивостей, умов зберігання наявних на ринку товарів та обирати критерії оцінки їх якості.

СК 14. Здатність проводити ідентифікацію та використовувати сучасні методи визначення якості та безпечності товарів з метою виявлення їх фальсифікації відповідно до вимог державних і міжнародних стандартів.

Зміст проходження практики
ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ В ТОРГОВЕЛЬНИХ (РОЗДРІБНИХ, ОПТОВИХ), ТА ВИРОБНИЧИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

№ з/п	Зміст індивідуального завдання
1.	Загальна характеристика торговельного (роздрібного, оптового), виробничого підприємства
2.	Вивчення експлікації приміщень торговельного (оптового, роздрібного), виробничого підприємства, обладнання та його розміщення
3.	Характеристика фінансово-господарської діяльності торговельного (роздрібного, оптового), виробничого підприємства
4.	Визначення приналежності товарів (продукції), що виробляються, реалізуються чи отримуються даним підприємством до товарних груп, підгруп, офіційних класифікаторів товарів
5.	Формування інформаційного банку даних про споживчі властивості та показники якості та безпеки товарів (продукції), що виробляються, реалізуються чи отримуються даним підприємством
6.	Особливості маркування, паковання товарів і організація їх доставки на торговельне підприємство
7.	Товарознавчо-експертні дослідження товарів
8.	Контроль за дотриманням правил приймання, реалізації та зберігання товарів

Завдання 1. Загальна характеристика торговельного (роздрібного, оптового), виробничого підприємства. Ознайомлення з Статутом, установчими документами підприємства, організаційно-правовою формою підприємства та його формою власності. Виявити головні види діяльності підприємства, серед них виявити домінуючі, надати пояснення. З'ясувати особливості та переваги організаційно-правової форми підприємства в даних умовах господарювання. Визначити рівень кваліфікації робочої сили. З'ясувати наявність та достатність обігових коштів. Автоматизовані робочі місця, матеріальне стимулювання на підприємстві, здійснювати контроль за виконанням функціональних обов'язків, санітарних вимог, правил техніки безпеки та особистої гігієни. Забезпечення ефективності збутової політики на підприємстві. Вибір оптимальних схем товароруху. Здійснювати оперативний контроль за дотриманням правил і режимів зберігання товарів; визначати шляхи впровадження інноваційних технологій та сучасного

обладнання.

Завдання 2. Вивчення експлікації приміщень торговельного (оптового, роздрібного), виробничого підприємства, обладнання та його розміщення. Надати характеристику магазину, відобразивши при цьому загальну площу магазину, загальну площу торгового залу, середньомісячний товарооборот магазину, чисельність працівників магазину, продавців-консультантів, касирів-контролерів.

Скласти технологічну схему планування магазину (або його відділу). Всі приміщення магазину повинні бути нанесені на схему з врахуванням масштабу і позначені цифрами у зростаючому порядку. На технологічній схемі відобразити зони розміщення і продажу окремих товарів або товарних груп, зони прикладання праці основних категорій робітників торгового залу і шляхи поповнення робочих запасів. Показати розміщення вузла розрахунку в магазині: кількість касирів-контролерів, відстань між касовими кабінами, напрямок потоків покупців у торговому залі і через вузол розрахунку.

Визначити ефективність використання торгових площ магазину, розрахувати заставлену площу і площу викладки.

Розробити Схему технологічного планування одного з складів підприємства, підпорядкованого відповідній комерційній службі, з вказанням коефіцієнта використання площі та місткості складу, надати перелік (Специфікацію) використовуваного підйомно-транспортного обладнання, а також обладнання для укладання і зберігання МР/ГП з його короткою характеристикою (вид, тип, марка, типорозміри і т. д.)

Завдання 3. Характеристика фінансово-господарської діяльності торговельного (роздрібного, оптового), виробничого підприємства. Надати характеристику суб'єкта господарської діяльності, навести економічну характеристику його діяльності (обсяги виробництва та реалізації продукції, динаміку їх розвитку протягом 3 – 5 років, визначити характер ринку (міжнародний, національний, регіональний, міський, районний тощо), на якому діє підприємство. Зібравши відповідну інформацію, зробити висновок про обсяги ринку, визначити тип ринку, на якому діє підприємство. зібрати інформацію щодо основних потенційних конкурентів підприємства, що є базою практики, а також – про його потенційних клієнтів (покупців продукції).

Завдання 4. Визначення приналежності товарів (продукції), що виробляються, реалізуються чи отримуються даним підприємством до товарних груп, підгруп, офіційних класифікаторів товарів. Необхідно

вивчити асортимент товарів, що виробляються, реалізуються чи отримуються даним підприємством та їх приналежність до таких офіційних класифікаторів товарів як ДКПП, УКТЗЕД, НТСН. Визначте коди товарів (продукції), що виробляються, реалізуються чи отримуються даним підприємством, за УКТЗЕД.

Завдання 5. Формування інформаційного банку даних про споживчі властивості та показники якості та безпеки товарів (продукції), що виробляються, реалізуються чи отримуються даним підприємством. Проаналізуйте навчальні, наукові, довідкові літературні джерела, нормативної документації сформуйте інформаційний банк даних про споживчі властивості товарів (продукції) їх споживні переваги, що виробляються, реалізуються чи отримуються даним підприємством. Визначити споживні переваги різних асортиментних груп товарів.

Завдання 6. Особливості маркування, пакування (тари) товарів (продукції) й організація їх доставки на торговельне підприємство. Значення тари і пакувальних матеріалів для зберігання якості й кількості товарів. Класифікація тари і пакувальних матеріалів для обраних груп товарів (продукції). Шляхи зниження втрат і підвищення економічної ефективності проведення комерційних операцій, захист навколишнього середовища і збереження ресурсів держави. Порівняйте види споживчої упаковки для різних груп товарів (продукції). Описати, як впливає вид споживчої упаковки на термін придатності різних груп товарів (продукції). Внести пропозиції можливість повторного використання, переробки та утилізації пакування.

Порівняйте види споживчої упаковки для безалкогольних та алкогольних напоїв, які реалізуються у підприємстві торгівлі. Для виконання завдання рекомендовано проаналізувати не менше 5 видів напоїв, які упаковані у різні види споживчої тари (пакування).

Завдання 7. Товарознавчо-експертні дослідження товарів. Провести аналіз нормативної документації та сформуйте банк даних про показники якості товарів (продукції). Характер і зміст інформації для торгових та комерційних структур про технічний рівень і якість продукції. Визначення відповідності якості товарів, тари вимогам стандартів та інших НД. Емпіричні дослідження якості товарів. Оцінити якість товарів (продукції), що виробляються, реалізуються чи отримуються даним підприємством, за результатами внутрішнього вихідного та вхідного контролю. Встановлення наявності дефектів обраного товару (продукції) та можливість подальшої

реалізації (експлуатації) за наявності виявлених дефектів.

Завдання 8. Контроль за дотриманням правил приймання, реалізації та зберігання товарів. Взяти участь у прийманні товарів за кількістю та якістю від підприємства-постачальника. Ознайомитись із організацією, способами і технікою приймання товарів окремих груп, порядком попередньої підготовки до приймання товарів на складі (магазині), обладнанням, інструментами та документами, що використовуються в процесах приймання товарів, порядком документального оформлення операцій приймання товарів за кількістю, якістю, додати до звіту копії відповідних документів.

Вивчити способи розміщування товарів та зберігання на складах підприємства, способи укладання і зберігання товарів на складі, застосовуване при цьому технологічне обладнання для зберігання товарів на складі, описати в звіті чинний порядок і проаналізувати дотримання вимог щодо раціональної організації зберігання товарів з точки зору врахування умов і техніки зберігання товарів окремих груп, тривалості та режимів їх зберігання. Ознайомитись із порядком і технікою нагляду, поточного догляду за товарами в процесі зберігання, визначити, чи є на складах підприємства втрати товарів, які причини їх виникнення, які заходи застосовують для їх зменшення.

ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ В МИТНИХ УСТАНОВАХ УКРАЇНИ

№ з/п	Зміст індивідуального завдання
1.	Ознайомлення з загальними відомостями про базу практики
2.	Вивчення чинних нормативних документів, що регламентують митну діяльність
3.	Вивчення особливостей митного оформлення вантажів
4.	Вивчення порядку перевірки документів та відомостей
5.	Засвоєння методології і технології визначення, декларування, контролю і корегування митної вартості товарів
6.	Ознайомлення з заходами гарантування доставки товарів до митниці призначення
7.	Особливості проведений мінного оформлений товарів “групи ризику”

Завдання 1. Ознайомлення з загальними відомостями про базу практики. Здобувачу вищої освіти-практиканту в ході практики необхідно ознайомитися з історією розвитку митниці; визначити завданнями та

функціями митниці та її структурними підрозділами; ознайомитися з програмними засобами, які використовуються в роботі митниці; проаналізувати основні показники діяльності митниці.

Завдання 2. Вивчення чинних нормативних документів, що регламентують митну діяльність. Необхідно ознайомитися із нормативно-правовими актами України, що регулюють митну діяльність, а саме: основними нормативними документами щодо організації митного контролю в Україні, положеннями Митного кодексу України та нормативними документами Державного митної служби України, що визначають порядок митного контролю та митного оформлення товарів.

Завдання 3. Вивчення особливостей митного оформлення вантажів. Визначити, користуючись типовою технологією митного оформлення Наказу Міністерства фінансів України № 631 від 30.05.2012 р. (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1360-12#Text), які операції необхідно здійснити для проведення митного оформлення вантажу у митному режимі *експорту* та *імпорту*.

Завдання 4. Вивчення порядку перевірки документів та відомостей. За статтею 337 МК України з'ясувати порядок перевірки документів та відомостей під час переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення.

Завдання 5. Засвоєння методології і технології визначення, декларування, контролю і корегування митної вартості товарів. Вивчити методику аналізу динаміки, структури митної вартості товарів; набути навички аналізу контрактних цін, цін світових ринків, внутрішніх цін на ввезені товари і товари, що вивозяться, а також іншої інформації, яка використовується для контролю митної вартості товарів; навчитися розраховувати митну вартість товарів.

Завдання 6. Ознайомлення з заходами гарантування доставки товарів до митниці призначення. Необхідно вивчити документи гарантування доставки товарів до митниці призначення – порядок застосування фінансової застави, оформлення попередньої декларації тощо. Ознайомтесь з оформленою попередньою декларацією, зробити її повний аналіз, пояснити, які митні податки. Ознайомтеся з механізмом дії системи міжнародної гарантії доставки товарів, що переміщуються з дотриманням процедури МДП на території України.

Завдання 7. Особливості проведений мінного оформлений товарів "групи ризику". Необхідно ознайомитися з переліком товарів "групи

ризику", встановленим даною митною установою, з'ясувати причини, з яких ці товари занесені до "групи ризику". Проаналізуйте перелік товарів "групи ризику", з'ясуйте, які запобіжні заходи застосовуються в митниці при оформленні цих товарів.

ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ В ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ОРГАНАХ ДЕРЖПРОДСПОЖИВСЛУЖБИ

№ з/п	Зміст індивідуального завдання
1.	Ознайомлення з організаційною структурою установи
2.	Аналіз засобів та умов діяльності підприємства
3.	Організація планових та позапланових заходів зі здійснення державного нагляду (контролю)
4.	Ознайомлення з основними засадами та принципами проведення ринкового нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності
5.	Ознайомлення з порядком та участь у проведенні перевірок у суб'єктів господарювання сфери торгівлі і послуг з якості продукції
6.	Оформлення результатів перевірок у суб'єктів господарювання сфери торгівлі і послуг щодо якості продукції

Завдання 1. Ознайомлення з організаційною структурою установи. Необхідно вивчити структуру установи, ознайомитися з організаційно-штатною структурою установи, вивчити підпорядкування її структурних підрозділів. Складіть схему структурної побудови установи.

Завдання 2. Аналіз засобів та умов діяльності підприємства. Проаналізуйте джерела та канали надходження інформації для забезпечення діяльності підприємства. Охарактеризуйте порядок систематизації та обробки отриманої інформації та порядок збору та обробки статистичних даних.

Завдання 3. Організація планових та позапланових заходів зі здійснення державного нагляду (контролю). Ознайомитися з процедурою організації планових та позапланових заходів зі здійснення державного нагляду (контролю). Охарактеризуйте основні принципи державного нагляду (контролю) та загальні вимоги до його здійснення. Пояснити порядок планових заходів зі здійснення державного нагляду (контролю). Наведіть перелік підстав для здійснення позапланових заходів.

Завдання 4. Ознайомлення з основними засадами та принципами проведення ринкового нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності. З'ясувати основні принципи державного нагляду (контролю). Вивчити загальні вимоги до здійснення планових та позапланових заходів зі здійснення державного нагляду (контролю). Вивчити повноваження органу державного нагляду (контролю). Проаналізуйте відповідальність посадових осіб органу державного нагляду (контролю) та суб'єкта господарювання.

Завдання 5. Ознайомлення з порядком та участь у проведенні перевірок у суб'єктів господарювання сфери торгівлі і послуг з якості продукції. Вивчити процедуру проведення перевірки та оформлення її матеріалів. Ознайомитися з прийняттям рішень за результатами перевірок суб'єктів господарювання та порядком оскарження прийнятих рішень за результатами перевірок.

Завдання 6. Оформлення результатів перевірок у суб'єктів господарювання сфери торгівлі і послуг щодо якості продукції. Візьміть участь в проведенні планових та позапланових перевірок суб'єктів господарювання. Порядок оформлення матеріалів перевірки.

ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ В ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВІЙ ПАЛАТІ УКРАЇНИ (ТПП) І ЛАБОРАТОРІЯХ

№ з/п	Зміст індивідуального завдання
1.	Ознайомлення з організаційною структурою установи
2.	Практичні аспекти діяльності Торгово-промислової палати у сфері підприємництва
3.	Визначення приналежності товарів (продукції), щодо яких надаються послуги, до товарних груп, підгруп, офіційних класифікаторів товарів
4.	Організація консалтингової діяльності ТПП
5.	Встановлення рівня взаємодії Торгово-промислової палати з громадськістю
6.	Організація проведення сертифікації та експертної оцінки товарів (продукції), послуг

Завдання 1. Ознайомлення з організаційною структурою установи. Проаналізуйте організаційно-правову форму підприємства, що є базою практики. Ознайомтесь із функціями та завданнями окремих відділів (підрозділів) та їх функціональними обов'язками основних категорій

працівників.

Завдання 2. Практичні аспекти діяльності Торгово-промислової палати у сфері підприємництва. Описати характеристику послуг, які надає ТПП підприємництву, а саме: послуги зовнішньо-економічної діяльності укладання "Карнету АТА"; надання сертифікатів про походження товарів; штрих-кодування.

Завдання 3. Визначення приналежності товарів (продукції), щодо яких надаються послуги, до товарних груп, підгруп, офіційних класифікаторів товарів. Дайте класифікацію товарів (продукції), щодо яких надаються послуги даним підприємством, згідно з класифікаторами ТНЗЕД, УКТЗЕД, ДКПП, НТСН. Визначте коди товарів (продукції), щодо яких надаються послуги даним підприємством за ТНЗЕД та УКТЗЕД.

Завдання 4. Організація консалтингової діяльності ТПП. Встановити, яку практичну допомогу підприємцям у здійсненні торгово-економічних операцій на внутрішньому й зовнішньому ринках надає ТПП, як сприяє розвитку експорту українських товарів і послуг. Показати консультаційні послуги з питань зовнішньої торгівлі й оцінки ринків, проводження незалежної експертизи товарів, оцінку нерухомості, декларування зовнішньо-торговельних вантажів (за узгодженням з митними органами), надання патентно-ліцензійні послуг, послуги щодо штрихового кодування товарів та ін.

Завдання 5. Встановлення рівня взаємодії Торгово-промислової палати з громадськістю. Проаналізувати "Пізнаваність бренду ТПП", встановити поширенні інформації про ТПП в мережі Інтернет, зокрема на відеохостингу "YouTube" та "TikTok".

Завдання 6. Організація проведення сертифікації та експертної оцінки товарів (продукції), послуг. Ознайомитися з принципами та особливостями проведення експертної оцінки товарів (продукції), послуг. Здійснити документальне оформлення експертної оцінки товарів (продукції) та послуг.

ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ОНЛАЙН-ПРАКТИКИ

№ з/п	Зміст індивідуального завдання
1.	Загальна характеристика підприємства
2.	Стратегічне та оперативне планування діяльності установи. Контроль за укладанням і виконанням підприємством договорів, угод, контрактів

3.	Особливості формування асортименту товарів (продукції), що виробляються, реалізуються чи отримуються даним підприємством
4.	Дослідження системи дистрибуції, ринку збуту та місце підприємства на ринку
5.	Дослідження комунікаційної діяльності
6.	Контроль за дотриманням правил зберігання товарів (продукції), що реалізуються чи отримуються даним підприємством

Завдання 1. Загальна характеристика підприємства. Ознайомитись з підприємством, його установчими документами, метою його діяльності, предметом діяльності, організацією управління, структурою апарату управління, визначити тип організаційної структури.

Завдання 2. Стратегічне та оперативне планування діяльності установи. Контроль за укладанням і виконанням підприємством договорів, угод, контрактів. Проаналізуйте правову базу діяльності підприємства. Проаналізуйте ресурси, запаси та товарообіг. Вивчіть матеріально-технічне забезпечення підприємства. Проведіть аналіз контрактів, договорів, угод (повнота, своєчасність виконання). Розрахуйте штрафні санкції за невиконання (за наявності). Слід, звернути особливу увагу на документальне оформлення товарів (продукції), що виробляються, реалізуються чи отримуються даним підприємством.

Завдання 3. Особливості формування асортименту товарів (продукції), що виробляються, реалізуються чи отримуються даним підприємством. Провести аналізу структури асортименту товарів (продукції). Асортиментна політика підприємства та її обґрунтування. Вивчення конкурентного середовища. Методологія формування асортименту окремих груп товарів.

Завдання 4. Дослідження системи дистрибуції, ринку збуту та місце підприємства на ринку. Оцінити рівень каналів розподілу підприємства (прямі, непрямі чи комбіновані), проаналізувати їх особливості та динаміку структури. Порівняти масштабами впливу компанію компанії з гігантами світового ринку роздрібної торгівлі. Проаналізувати операції з організації торгово-оперативних процесів та управління ними, організацію господарських зв’язків з постачальниками товарів, які сприяють своєчасній поставці продукції і товарів покупцям. Визначити сучасні канали збуту та програми лояльності. Проведіть кон'юнктурне та прогностичне дослідження ринків збуту товарів (продукції), що виробляються, реалізуються чи

отримуються даним підприємством.

Завдання 5. Дослідження комунікаційної діяльності. Проаналізувати динаміку структури комплексу комунікаційної діяльності, яку використовує досліджуване підприємство; дати детальну характеристику досвіду використання реклами як елемента комплексу комунікацій за такими напрямами: класифікація видів реклами, що застосовує підприємство, за різними критеріями; основні характеристики каналів розповсюдження рекламних анонсів: тираж, аудиторія, вартість рекламного простору, формат, періодичність виходу та редакційний зміст видання або програми: особливості використання різних носіїв реклами.

Завдання 6. Контроль за дотриманням правил зберігання товарів (продукції), що реалізуються чи отримуються даним підприємством. Опишіть умови зберігання товарів (продукції), що реалізуються чи отримуються даним підприємством. Проаналізуйте методи зберігання, застосування різноманітного обладнання, технічних засобів, тари для покращення зберігання товарів. Навести рекомендації щодо покращення зберігання товарів (продукції), що реалізуються чи отримуються даним підприємством.

Після закінчення практики здобувач вищої освіти має підготувати пропозиції науковому керівникові щодо змісту першого варіанту теоретичного та аналітичного розділів (питань) дослідної роботи, комплексу завдань для дослідження з використанням комп’ютерних технологій. Пропозиції щодо змісту теоретичного та аналітичного розділів (питань) роботи повинні мати логічний, доказовий, аргументований характер і відповідати таким вимогам:

- містити поглиблений всебічний аналіз досліджуваної проблеми;
- містити елементи самостійного дослідження;
- містити розрахунки, виконані за довомогою програм комп’ютерних технологій;
- містити достатній для обґрунтування пропозицій аналіз досліджуваної проблеми у межах досліджуваного підприємства.

4.3. ПРОГРАМА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ
для здобувачів вищої освіти 4 курс 8 семестр

Практика здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 076 “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність” є

обов'язковою складовою їх практичної підготовки в рамках освітньо-професійної програми *“Митна спрва”* і спрямована на отримання базових професійних компетентностей.

Метою практики є оволодіння здобувачами вищої освіти системою професійних вмінь та навичок, первинним досвідом професійної діяльності.

У процесі успішного проходження практики здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за 076 “Підприємництво та торгівля” освітньо-професійної програми *“Митна спрва”* повинні набути таких загальних компетентностей:

Загальних:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК 10. Здатність діяти відповідально та свідомо.

Спеціальних (фахових, предметних):

СК 1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

СК 2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

СК 3. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб’єктів ринкових відносин.

СК 4. Здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

СК 5. Здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.

СК 6. Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

СК 7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

СК 8. Здатність застосовувати основи обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.

СК 9. Здатність до організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур.

СК 10. Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків.

СК 11. Здатність здійснювати митний контроль та митне оформлення товарів, забезпечувати виконання митних процедур щодо окремих груп товарів відповідно до заявленого митного режиму.

СК 12. Здатність визначати заходи по запобіганню митним правопорушенням та контрабанді товарів, розробляти митні логістичні системи різного рівня.

СК 13. Здатність аналізувати та здійснювати товарознавчу оцінку асортименту, споживних властивостей, умов зберігання наявних на ринку товарів та обирати критерії оцінки їх якості.

СК 14. Здатність проводити ідентифікацію та використовувати сучасні методи визначення якості та безпечності товарів з метою виявлення їх фальсифікації відповідно до вимог державних і міжнародних стандартів.

Зміст проходження практики

ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ В ТОРГОВЕЛЬНИХ (РОЗДРІБНИХ, ОПТОВИХ), ТА ВИРОБНИЧИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

№ з/п	Зміст індивідуального завдання
1.	Аналіз господарсько-економічної діяльності торговельного (роздрібного, оптового), виробничого підприємства
2.	Вивчення експлікації приміщень торговельного (оптового, роздрібного), виробничого підприємства, обладнання та його розміщення
3.	Характеристика фінансово-господарської діяльності торговельного (роздрібного, оптового), виробничого підприємства
4.	Стан торгівлі окремими групами товарів на підприємстві
5.	Оцінка роботи постачальників товарів (продукції) або груп товарів
6.	Аналіз основних законодавчих документів щодо безпеки товарів (продукції) в Україні
7.	Проведення експертизи якості товарів (продукції), послуг
8.	Умови зберігання товарів на торговельному підприємстві та їх відповідність вимогам нормативних документів. Аналіз структури товарних запасів
9.	Вивчення холодильного обладнання для торговельного (роздрібного, оптового), виробничого підприємств

Завдання 1. Аналіз господарсько-економічної діяльності торговельного (роздрібного, оптового), виробничого підприємства. Ознайомитись із документацією, що засвідчує заснування підприємств (статут, реєстраційна картка, документ про сплату коштів за державну реєстрацію, свідоцтво про державну реєстрацію, банківський рахунок), наявністю ліцензування видів діяльності, власністю підприємства, чисельністю працівників, керівництвом підприємства, показниками торговельної діяльності (товарооборот, витрати, прибутки та їх утворення), особливостями забезпечення технічними засобами, обліком і звітністю та порядком контролю за діяльністю підприємства. Ознайомитись з фінансовими результатами діяльності підприємства та їх результативністю за попередні роки.

Завдання 2. Вивчення експлікації приміщень торговельного (оптового, роздрібного), виробничого підприємства, обладнання та його розміщення. Надати характеристику магазину, відобразивши при цьому загальну площу магазину, загальну площу торгового залу, середньомісячний товарооборот магазину, чисельність працівників магазину, продавців-консультантів, касирів-контролерів.

Скласти технологічну схему планування магазину (або його відділу).

Схема планування магазину виконується на міліметровому папері в масштабі 1:100. На схемі необхідно показати вхід в торговий зал, розміщення вітрин у фасадній частині магазину, а також зовнішній вхід у складські приміщення і проходи із торгового залу в решту приміщень магазину. Всі приміщення магазину повинні бути нанесені на схему з врахуванням масштабу і позначені цифрами у зростаючому порядку.

На технологічній схемі відобразити зони розміщення і продажу окремих товарів або товарних груп, зони прикладання праці основних категорій робітників торгового залу і шляхи поповнення робочих запасів. Показати розміщення вузла розрахунку в магазині: кількість касирів-контролерів, відстань між касовими кабінами, напрямок потоків покупців у торговому залі і через вузол розрахунку.

Визначити ефективність використання торгових площ магазину, розрахувати заставлену площу і площу викладки.

Розробити Схему технологічного планування одного з складів підприємства, підпорядкованого відповідній комерційній службі, з вказанням коефіцієнта використання площі та місткості складу, надати перелік (Специфікацію) використовуваного підйомно-транспортного обладнання, а

також обладнання для укладання і зберігання МР/ГП з його короткою характеристикою (вид, тип, марка, типорозміри і т. д.)

Завдання 3. Характеристика фінансово-господарської діяльності торговельного (роздрібного, оптового), виробничого підприємства. Надати характеристику суб'єкта господарської діяльності, навести економічну характеристику його діяльності (обсяги виробництва та реалізації продукції, динаміку їх розвитку протягом 3 – 5 років, визначити характер ринку (міжнародний, національний, регіональний, міський, районний тощо), на якому діє підприємство. Зібравши відповідну інформацію, зробити висновок про обсяги ринку, визначити тип ринку, на якому діє підприємство. зібрати інформацію щодо основних потенційних конкурентів підприємства, що є базою практики, а також – про його потенційних клієнтів (покупців продукції).

Завдання 4. Стан торгівлі окремими групами товарів на підприємстві. Визначення наборів товарних груп (видів, підвидів, марок), оптимальне співвідношення базових моделей та їх модифікацій. Встановлення наявності на підприємстві товарів, що знаходяться на різних стадіях життєвого циклу.

Завдання 5. Оцінка роботи постачальників товарів або груп товарів. Аналіз надходження на підприємство визначених груп товарів. Товарорух товарів у сфері обігу. Формування логістичного ланцюга надходження товарів на підприємство. Ознайомитися з системою товаропостачання роздрібного торговельного підприємства, скласти реєстр постачальників товарів однієї-двох товарних груп, які реалізовує або отримує для подальшого продажу дане підприємство, проаналізувати можливості кожного з них для удосконалення товарної пропозиції роздрібного торговця.

Аналіз графіків завезення товарів на підприємство та встановлення додержання своєчасного завезення товарів відповідно до укладених договорів, угод, контрактів. Транспортування товарів, умови транспортування. Фактори впливу на якість і кількість товару: кліматичної зони, місцевого мікроклімату, температури, вологості повітря, опромінення, руху, тиску повітря, опадів. Системи транспортування товарів і їхня економічна ефективність у взаємозв'язку з властивостями товарів і планування комерційних операцій.

Завдання 6. Аналіз основних законодавчих документів щодо безпеки товарів в Україні. Навести перелік та ознайомитись із змістом основних законодавчих документів, що регламентують безпечність харчових

продуктів чи непродовольчих товарів, які реалізуються (виробляються) підприємством.

З'ясувати і вказати, якими документами підтверджується якість та безпечність товарів на підприємстві. Проаналізувати зміст кількох таких документів.

Завдання 7. Проведення експертизи якості товарів (продукції), послуг. Формування бази даних про методи визначення якості і безпеки товарів. Аналіз чинних вимог до показників якості і безпеки товарів. Ідентифікація товарів, ознаки ідентифікації, експертиза якості та показники безпеки товарів. Оформлення результатів експертизи. Прийняття рішень за результатами експертизи.

Завдання 8. Умови зберігання товарів на торговельному підприємстві і їх відповідність вимогам нормативних документів. Аналіз структури товарних запасів. Наукові принципи зберігання харчових продуктів і непродовольчих товарів. Сучасні методи та їхній вплив на якість продукції. Оптимальні умови і режими зберігання окремих груп товарів. Класифікація товарів за здатністю до зберігання. Системи зберігання товарів, розміщення товарів для зберігання. Внутрішні процеси, що відбуваються в товарах, їх взаємозв'язок із зовнішніми факторами є причиною зниження якості та маси товарів у період товароруху. Вплив умов зберігання і транспортування на рівень втрат. Природні втрати, причини їхнього виникнення.

Завдання 9. Вивчення холодильного обладнання для торговельного (роздрібного, оптового), виробничого підприємств. Призначення та види стаціонарних холодильників, розрахунок площі охолодження. Визначення необхідної кількості холодильних камер і їх холодопродуктивності. Вибір холодильної машини та системи охолодження. Експлуатація холодильників. Техніко-економічна характеристика холодильних камер, шаф, вітрин, прилавків-вітрик, апаратів шокової заморозки, винних вітрин.

ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ В МИТНИХ ОРГАНАХ

№ з/п	Зміст індивідуального завдання
1.	Збір та узагальнення даних про базу практики. Вивчення основних завдань митних органів України та їх зв'язок з функціонуванням відповідних підрозділів митних установ
2.	Ознайомлення з Порядком проведення митного оформлення й митного

	контролю товарів із застосуванням вантажної митної декларації
3.	Вивчення основних принципів проведення митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності
4.	Вивчення порядку здійснення митних формальностей згідно із митною декларацією
5.	Ознайомлення з основними методами боротьби з митними правопорушеннями
6.	Контроль за порядком переміщення товарів (продукції) через митний кордон України

Завдання 1. Збір та узагальнення даних про базу практики. Вивчення основних завдань митних органів України та їх зв'язок з функціонуванням відповідних підрозділів митних установ. Ознайомитися зі структурою митної служби України, визначити місце конкретної митної установи в даній структурі, ознайомитися з організаційно-штатною структурою митної установи, вивчити підпорядкування її структурних підрозділів як керівництву митниці, так і іншим підрозділам митниці. Для унаочнення матеріалу використовуйте графічні методи.

Вивчити основні завдання, виконання яких, відповідно до чинного законодавства, покладені на митні органи України і типові Положення структурних підрозділів митного органу. Скласти таблицю відповідності завдань митних органів України та структурних підрозділів митниці (Управлінь центрального апарату ДМСУ), які виконують дані завдання. Визначте перспективні завдання митних органів.

Завдання 2. Ознайомлення з Порядком проведення митного оформлення й митного контролю товарів із застосуванням митної декларації. Проаналізувати порядок прийняття митної декларації до оформлення та порядок контролю за правильністю кодування товарів відповідно до УКТ ЗЕД, порядок контролю за визначенням митної вартості товарів та порядок нарахування та стягнення митних податків та зборів. Провести детальний аналіз 2 – 3 оформлених митних декларацій типу і визначити, який засіб гарантування доставки був застосований, яким видам контролю інших контролюючих органів підлягав даний товар, поясніть порядок нарахування та сплати митних податків та зборів. Провести детальний аналіз оформленої митної декларації на ввезення гуманітарної допомоги. Визначте особливості проведення декларування таких товарів.

Завдання 3. Вивчення основних принципів проведення митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності. Проаналізувати акредитаційну справу суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності в підрозділі митного органу. Пояснити порядок формування ідентифікаційного номеру суб'єкта ЗЕД та номеру облікової картки. Скласти перелік документів, необхідних для проведення митного оформлення товарів поза місцем акредитації суб'єкта ЗЕД (оформлення листа-узгодження).

Завдання 4. Вивчення порядку здійснення митних формальностей згідно із митною декларацією. Проаналізуйте і дайте визначення основним процедурам, які здійснюють під час виконання митних формальностей за МД, заповненою у звичайному порядку згідно із розділом IV *Порядку.*

Завдання 5. Ознайомлення з основними методами боротьби з митними правопорушеннями. Вивчити порушення митних правил та відповідальність, яка настає за те чи інше порушення. Ознайомитися з митними правопорушеннями у разі виникнення форс-мажорних обставин, за які не настає відповідальність. Ознайомитися з міжнародним досвідом боротьби з митними правопорушеннями та Міжнародними конвенціями з даних питань. Результати роботи викласти у таблицях.

Завдання 6. Контроль за порядком переміщення товарів (продукції) через митний кордон України. Ознайомитися і проаналізувати чинне законодавство щодо особливостей переміщення товарів (продукції), щодо яких надаються послуги через кордон України. Провести перевірку правильності митного оформлення товарів (продукції), щодо яких надаються послуги (правильності визначення коду, митної вартості, нарахування митних платежів, заповнення товаросупровідних та митних документів).

ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ В ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ОРГАНАХ ДЕРЖПРОДСПОЖИВСЛУЖБИ

№ з/п	Зміст індивідуального завдання
1.	Ознайомлення з організаційною структурою установи. Аналіз засобів та умов діяльності підприємства
2.	Вивчення потенційних небезпек, пов'язаних з використанням товарів (продукції)
3.	Контроль за дотриманням на підприємстві основних засад із забезпечення прав споживачів. Проаналізувати стан роботи на із виконанням норм на правил у відповідності до вимог

4.	Відповідальність за порушення законодавства про захист прав споживачів та штрафні санкції
5.	Інформаційні й документальні засоби товарознавчої експертизи. Експертиза товарної інформації та маркування товарів
6.	Проведення експертної оцінки товарів (продукції), послуг
7.	Оформлення заявки на проведення експертизи
8.	Ознайомлення з основними засадами та принципами проведення ринкового нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності

Завдання 1. Ознайомлення з організаційною структурою установи. Аналіз засобів та умов діяльності підприємства. Необхідно вивчити структуру установи, ознайомитися з організаційно-штатною структурою установи, вивчити підпорядкування її структурних підрозділів. Скласти схему структурної побудови установи. Необхідно вивчити етапи здійснення основних видів діяльності, порядок обробки інформації, навчитися приймати рішення щодо організації роботи. Проаналізуйте джерела та канали надходження інформації для забезпечення діяльності підприємства. Охарактеризуйте порядок систематизації та обробки отриманої інформації та порядок збору та обробки статистичних даних.

Завдання 2. Вивчення потенційних небезпек, пов'язаних з використанням товарів (продукції).

Детально описати потенційні шкідливі чинники, характерні для кожного товару, їх вплив на організм людини та способи зменшення чи усунення такого впливу. Проаналізувати нормативно-технічні документи (ДСТУ, ТУУ) на обрані товари й вказати нормовані показники шкідливих чинників чи гранично допустимі концентрації шкідливих речовин у товарах.

Для харчових продуктів виписати з маркування інгредієнти, встановити серед них харчові добавки, визначити їх назву (позначення), вказати їх призначення та з'ясувати, чи дозволені вони для використання в Україні.

Для непродовольчих товарів навести способи доведення інформації про потенційний шкідливий вплив товару (продукції) на здоров'я людини та стан навколишнього середовища до споживачів. Наведіть пропозиції, яким чином підприємство може сприяти зменшенню небезпечних ризиків, пов'язаних з використанням товарів споживачами.

Завдання 3. Контроль за дотриманням на підприємстві основних засад із забезпечення прав споживачів. Проаналізувати стан роботи на із виконанням норм на правил у відповідності до вимог:

а) Керівних принципів захисту інтересів споживачів (Резолюція 39/248

Генеральної Асамблеї ООН від 09.04.1985 р.).

б) Закону України “Про захист прав споживачів”;

в) інших законодавчих, нормативних та інструктивних документів, що регламентують забезпечення прав споживачів під час провадження певного виду підприємницької діяльності на підприємстві-базі практики.

Завдання 4. Відповідальність за порушення законодавства про захист прав споживачів та штрафні санкції. Проаналізувати види відповідальності за порушення законодавства про захист прав споживачів стан роботи на підприємстві-базі практики та штрафні санкції за два останніх роки.

Завдання 5. Інформаційні й документальні засоби товарознавчої експертизи. Експертиза товарної інформації та маркування товарів. Набути навички роботи з інформацією та документами, необхідними для підготовки, проведення та завершення товарознавчої експертизи. Вивчити основні види інформаційних засобів та групи документів, що застосовуються у товарознавчій експертизі. Вивчення зміст та структуру товарно-супровідних документів в товарознавчій експертизі та вимоги до їх оформлення.

Завдання 6. Проведення експертної оцінки товарів (продукції), послуг. Провести експертне дослідження обраної групи товарів за показниками якості, використовуючи чинні нормативні документи. Сформулювати алгоритм проведення експертизи показників якості даної групи товарів. Описати методи дослідження визначених показників якості для обраних груп товарів.

Завдання 7. Оформлення заявки на проведення експертизи. Оформити заяву на проведення експертизи товарів, використовуючи дані підприємства-бази практики.

Завдання 8. Ознайомлення з основними засадами та принципами проведення ринкового нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності. З’ясуйте основні принципи державного нагляду (контролю). Вивчіть загальні вимоги до здійснення планових та позапланових заходів зі здійснення державного нагляду (контролю). Вивчіть повноваження органу державного нагляду (контролю). Проаналізуйте відповідальність посадових осіб органу державного нагляду (контролю) та суб’єкта господарювання.

ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ В ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВІЙ ПАЛАТІ УКРАЇНИ (ТПП) І ЛАБОРАТОРІЯХ

№ з/п	Зміст індивідуального завдання
1.	Ознайомлення з організаційною структурою установи
2.	Визначення приналежності товарів (продукції) до товарних груп, підгруп, офіційних класифікаторів товарів
3.	Порядок визначення країни походження товарів (продукції)
4.	Проведення експертної оцінки товарів (продукції), послуг
5.	Ідентифікація товарів (продукції), що виробляються, реалізуються чи отримуються даним підприємством
6.	Вивчення потенційних небезпек, пов’язаних з використанням товарів

Завдання 1. Ознайомлення з організаційною структурою установи. Проаналізувати організаційно-правову форму підприємства, що є базою практики. Ознайомтесь із функціями та завданнями окремих відділів (підрозділів), їх функціональними обов’язками.

Завдання 2. Визначення приналежності товарів (продукції) до товарних груп, підгруп, офіційних класифікаторів товарів. Наведіть класифікацію товарів (продукції), щодо яких надаються послуги даним підприємством, згідно з класифікаторами ТНЗЕД, УКТЗЕД, ДКПП, НТСН. Визначте коди товарів (продукції), щодо яких надаються послуги даним підприємством за ТНЗЕД та УКТЗЕД.

Завдання 3. Порядок визначення країни походження товарів (продукції), послуг. Ознайомитися з основними принципами та загальними правилами визначення країни походження товарів та документальним оформленням даної процедури. Ознайомитися з особливостями визначення країни походження товарів, які надходять з країн-донорів. Ознайомтеся з особливостями визначення країни походження товарів, які надходять з країн-бенефіціарів. Здійсніть документальне оформлення країни походження товарів. Вивчіть основні форми сертифікатів.

Завдання 4. Проведення експертної оцінки товарів (продукції), послуг. Необхідно відзначити основні відмінності експертної оцінки та проаналізувати нормативні документи, необхідні для проведення експертної оцінки. Ознайомитися з принципами та особливостями проведення експертної оцінки товарів (продукції), послуг. Здійснити документальне

оформлення експертної оцінки товарів (продукції) та послуг.

Завдання 5. Ідентифікація товарів (продукції), що виробляються, реалізуються чи отримуються даним підприємством. Проаналізуйте можливі види ідентифікації для конкретного товару, щодо яких надаються послуги підприємством. Визначити засоби ідентифікації для конкретного товару (продукції), щодо яких надаються послуги підприємством. Обґрунтувати критерії та методи ідентифікації, які доцільно застосовувати для ідентифікації товарів (продукції), щодо яких надаються послуги підприємством. Проведіть ідентифікацію конкретної групи товарів (продукції), щодо яких надаються послуги підприємством.

Завдання 6. Вивчення потенційних небезпек, пов'язаних з використанням товарів (продукції). З асортиментного переліку товарів (продукції), що реалізуються (виробляються) або пропонується підприємством, обрати декілька взірців, описати потенційні небезпеки, які можуть бути пов'язані з використанням даного товару.

ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ОНЛАЙН-ПРАКТИКИ

№ з/п	Зміст індивідуального завдання
1.	Загальна характеристика підприємства
2.	Стратегічне та оперативне планування діяльності установи. Контроль за укладанням і виконанням підприємством договорів, угод, контрактів
3.	Особливості формування асортименту товарів (продукції), що виробляються, реалізуються чи отримуються даним підприємством
4.	Дослідження системи дистрибуції, ринку збуту та місце підприємства на ринку
5.	Дослідження комунікаційної діяльності
6.	Контроль за дотриманням правил зберігання товарів (продукції), що реалізуються чи отримуються даним підприємством

Завдання 1. Загальна характеристика підприємства. Ознайомитись з підприємством, його установчими документами, метою його діяльності, предметом діяльності, організацією управління, структурою апарату управління, визначити тип організаційної структури.

Завдання 2. Стратегічне та оперативне планування діяльності установи. Контроль за укладанням і виконанням підприємством договорів, угод, контрактів. Проаналізуйте правову базу діяльності підприємства. Проаналізуйте ресурси, запаси та товарообіг. Вивчіть

матеріально-технічне забезпечення підприємства. Проведіть аналіз контрактів, договорів, угод (повнота, своєчасність виконання). Розрахуйте штрафні санкції за невиконання (за наявності). Слід, звернути особливу увагу на документальне оформлення товарів (продукції), що виробляються, реалізуються чи отримуються даним підприємством.

Завдання 3. Особливості формування асортименту товарів (продукції), що виробляються, реалізуються чи отримуються даним підприємством. Провести аналізу структури асортименту товарів (продукції). Асортиментна політика підприємства та її обґрунтування. Вивчення конкурентного середовища. Методологія формування асортименту окремих груп товарів.

Завдання 4. Дослідження системи дистрибуції, ринку збуту та місце підприємства на ринку. Оцінити рівень каналів розподілу підприємства (прямі, непрямі чи комбіновані), проаналізувати їх особливості та динаміку структури. Порівняти масштабами впливу компанію компанії з гігантами світового ринку роздрібної торгівлі. Проаналізувати операції з організації торгово-оперативних процесів та управління ними, організацію господарських зв’язків з постачальниками товарів, які сприяють своєчасній поставці продукції і товарів покупцям. Визначити сучасні канали збуту та програми лояльності. Проведіть кон'юнктурне та прогностичне дослідження ринків збуту товарів (продукції), що виробляються, реалізуються чи отримуються даним підприємством.

Завдання 5. Дослідження комунікаційної діяльності. Проаналізувати динаміку структури комплексу комунікаційної діяльності, яку використовує досліджуване підприємство; дати детальну характеристику досвіду використання реклами як елемента комплексу комунікацій за такими напрямами: класифікація видів реклами, що застосовує підприємство, за різними критеріями; основні характеристики каналів розповсюдження рекламних анонсів: тираж, аудиторія, вартість рекламного простору, формат, періодичність виходу та редакційний зміст видання або програми: особливості використання різних носіїв реклами.

Завдання 6. Контроль за дотриманням правил зберігання товарів (продукції), що реалізуються чи отримуються даним підприємством. Опишіть умови зберігання товарів (продукції), що реалізуються чи отримуються даним підприємством. Проаналізуйте методи зберігання, застосування різноманітного обладнання, технічних засобів, тари для покращення зберігання товарів. Навести рекомендації щодо покращення

зберігання товарів (продукції), що реалізуються чи отримуються даним підприємством.

5. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Практична підготовка здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за *076 "Підприємництво та торгівля"* освітньо-професійної програми *"Митна справа"* здійснюються на основі договорів між Львівським торговельно-економічним університетом і підприємством (незалежно від його організаційно-правових форм).

З базами практики (підприємствами, організаціями, установами будь-яких форм власності) Університет завчасно, не пізніше ніж за три місяці до початку періоду практики, укладає договори на її проведення. Тривалість дії договорів погоджується за згодою сторін договору і може визначатися або на період конкретного виду практики, або до п'яти років.

За відсутності договору на проведення практики здобувач вищої освіти може проходити практику на підприємстві, якщо Університетом не пізніше, ніж за 2 місяці до початку практики буде отримано гарантійний лист з проханням направити його саме на це підприємство в терміни практики *(Додаток Б).*

Для керівництва практикою здобувачів вищої освіти призначаються керівники практики як від Університету, так і від підприємства.

За місяць до початку практики кафедра проводить організаційне зібрання, з метою ознайомлення здобувачів вищої освіти з порядком організації під час практики, оформленням необхідної документації, правилами техніки безпеки, розпорядком дня, видами та строками звітності тощо.

Перед виїздом на практ ику здобувачі вищої освіти забезпечуються такими видами документів: скеруванням на практику, програмою практики, щоденником, індивідуальним завданням.

У період практики на здобувачів вищої освіти, які працюють в якості практикантів на робочих місцях, розповсюджуються правила охорони праці й внутрішнього розпорядку, які діють на підприємстві, в закладі, організації тощо.

У перший день перебування на базі практики здобувачі вищої освіти зобов'язані пройти інструктаж з техніки безпеки і протипожежної

профілактики. Проведення інструктажу повинно бути зафіксовано документально.

Підприємства, що є базами практики, надають здобувачам вищої освіти відповідно до програми практики робочі місця, забезпечують найбільш ефективне її проходження. База практики зобов'язується:

- призначити наказом кваліфікаційних фахівців для керівництва практикою;
- створити належні умови для отримання здобувачами вищої освіти під час проходження практики знань за фахом із урахуванням спеціалізації;
- дотримуватися узгоджених з інститутом календарних графіків проходження практики;
- забезпечити здобувачам вищої освіти умови безпечної праці на конкретному робочому місці та дотримання вимог з охорони праці;
- надати здобувачам вищої освіти-практикантам можливість користуватися наявними матеріально-технічними та інформаційними ресурсами, необхідними для виконання програми практики;
- забезпечити і контролювати дотримання здобувачами вищої освіти-практикантами правил внутрішнього трудового розпорядку, встановлених для даного підприємства, організації чи установи, у тому числі часу початку й закінчення робіт;
- забезпечити облік виходів на практику здобувачів вищої освіти-практикантів. Про всі порушення трудового режиму, внутрішнього розпорядку та інші порушення повідомляти вищий навчальний заклад.

Відгук керівника практики від бази практики заноситься до відповідного розділу щоденника практики. У відгуці має подаватися характеристика на здобувач вищої освітиа як фахівця, що володіє знаннями, уміннями і навичками для вирішення практичних завдань у професійній діяльності на рівні бази практики та її підрозділів; указуватися недоліки та пропуски в підготовці фахівця, здатність його до творчого мислення в організаторській і управлінській діяльності, ініціативність та дисциплінованість. У відгуці треба також навести недоліки в проходженні практики й надати оцінку виконаних здобувач вищої освітиом робіт ("відмінно", "добре", "задовільно", "незадовільно").

6. КОНТРОЛЬ ТА ОСНОВНІ ОБОВ'ЯЗКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ І КЕРІВНИКІВ ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Безпосереднє керівництво практикою, організацію практики, її проведення і контроль здійснюють керівники (викладачі кафедри) та керівники від підприємств (керівники структурних підрозділів підприємства).

Під час практичної підготовки здобувачів вищої освіти відповідними особами здійснюється попередній, поточний і підсумковий контроль за ходом організації та проведення практики.

Попередній контроль здійснюється під час підготовки здобувачів вищої освіти до проходження практики на зборах-інструктажах. Відповідальність за його проведення покладено на завідувача кафедри та заступника завідувача кафедри з практики. На зборах здобувачам вищої освіти пояснюються цілі практики, порядок її проходження, форма звітування, а також передаються скерування на базу практики, щоденники та програми практики.

Поточний контроль практики здійснюється керівником практики від

кафедри та підприємства шляхом аналізу та оцінки систематичної роботи і залікових навчальних занять здобувачів вищої освіти, про що робляться відповідні записи у щоденнику практики.

Підсумковий контроль здійснюється у кінці проходження практики шляхом оцінювання цілісної систематичної діяльності здобувачів вищої освіти протягом конкретного періоду.

Загальне керівництво практикою на підприємстві здійснюється головними фахівцями або їх заступниками, безпосереднє керівництво покладається на керівників структурних підрозділів та на окремих висококваліфікованих спеціалістів.

Відповідальність за організацію практики на підприємстві (організації) покладається на директора, який призначає керівника практики здобувачів вищої освіти наказом по підприємству.

Під час проходження практики здобувачі вищої освіти можуть бути зараховані на штатні посади, якщо професійні обов’язки відповідають програмі практики.

Робочий час практикантів визначається відповідно до чинного законодавства та діючого на підприємстві внутрішнього розпорядку і режиму роботи. Консультації з викладачами на базах практики проводяться в робочий час, а в навчальних закладах - в неробочий час практиканта.

Інформацію про підприємство - базу практики здобувач вищої освіти одержує шляхом вивчення документації, особистих спостережень, бесід з керівниками та фахівцями.

У ході підготовки та проходження практики здобувач вищої освіти

повинен:

- ✓ обрати із запропонованого кафедрою переліку підприємство і написати заяву встановленого зразка *(Додаток В);*
- ✓ отримати перед початком практики на кафедрі необхідні документи для проходження практики (скерування, щоденник, програму практики, індивідуальне завдання тощо) та пройти відповідний інструктаж;
- ✓ вчасно з'явитися на підприємство-базу практики (у перший день практики);
- ✓ у триденний термін від початку практики повідомити кафедру про прибуття на підприємство, прізвище, ім'я, по батькові та посаду керівника практики від підприємства, № наказу (розпорядження по підприємству) про зарахування на практику, контактний телефон, адресу, а також представити на кафедру бланк повідомлення з печаткою підприємства;
- ✓ виконати програму практики в повному обсязі та у встановлений термін;
- ✓ оформити на підприємстві необхідні документи для звітування про практику (щоденник, завірений необхідними печатками та підписами; рецензію, звіт, завірені керівником практики від підприємства та печаткою);
- ✓ не пізніше, ніж за тиждень до встановленого терміну захисту звіту з практики, надати на кафедру необхідні документи про проходження практики (звіт з практики, щоденник, рецензію керівника практики від підприємства, виконані індивідуальні завдання);
- ✓ у десятиденний термін від закінчення практики захистити звіт з практики на кафедрі.
- ✓

Обов'язки керівника практики від Львівської торговельно-економічного університету

Керівник практики призначається завідувачем кафедри на початку навчального року і затверджується на засіданні кафедри.

Перед початком практики керівник практики зобов'язаний вирішити низку організаційних питань, зокрема:

- − контроль за ступенем підготовленості баз практик до прийняття здобувачів вищої освіти;
- − проведення разом із деканом інструктивних зборів здобувачів вищої освіти, які скеровуються на практику;
- − проведення організаційних заходів перед практикою: індивідуальний

інструктаж про порядок проходження практики, надання здобувачам вищої освіти- практикантам необхідних документів і завдань (скерування, програма практики, щоденник, індивідуальне завдання, а також інші матеріали і рекомендації);

- проведення консультацій здобувачів вищої освіти (крім тих, що проходять практику за межами м. Львова) на місцях практики;
- контроль своєчасного прибуття здобувачів вищої освіти на бази практики;
- контроль за виконання програми практики та індивідуального завдання;
- перевірка та приймання захисту звітів з практики;
- прийняття рішень щодо якості проходження практики здобувачами вищої освіти і внесення пропозицій щодо її покращення.

Керівництво практикою здобувачів вищої освіти на місцях покладається керівником підприємства і організації на відповідальних осіб, які затверджуються відповідним наказом.

Обов'язки керівника практики від підприємства

На початку практики керівник практики на підприємстві зобов'язаний провести організаційну зустріч зі здобувачами вищої освіти, а потім − екскурсію підприємством з метою ознайомлення здобувачів вищої освіти з основними видами діяльності підприємства, лінійними та функціональними підрозділами і відрекомендувати здобувачів вищої освіти-практикантів керівникам цих підрозділів; провести заняття- інструктаж з вивченням правил внутрішнього розпорядку та поведінки на підприємстві, правил техніки безпеки, протипожежних правил.

Керівники практики від підприємства - бази практики повинні:

- забезпечити проведення інструктажу з охорони праці та техніки безпеки;
- знайомиться з робочою програмою практики та індивідуальним завданням здобувач вищої освітиа;
- сприяти організації робочого місця здобувач вищої освітиа-практиканта;
- на початку практики ознайомити здобувач вищої освітиа з організаційною структурою і функціями окремих підрозділів підприємства, з правилами внутрішнього розпорядку, організацією роботи менеджера (керуючого), працівників усіх структур

підприємства;

- проводити консультації, створювати умови щодо виконання програми практики та отримання необхідних матеріалів для складання звіту;
- робити відмітки чи зауваження у щоденнику здобувача щодо виконання програмних завдань;
- по закінченню практики перевірити звіт, скласти рецензію на звіт, дати виробничу характеристику на здобувача-практиканта, підписати їх і завірити печаткою;
- створити необхідні та безпечні умови для проходження здобувачами вищої освіти практики згідно з програмою;
- надати необхідну документацію для виконання програми практики;
- повідомляти про всі порушення у навчальний заклад.

Обов'язки здобувачів вищої освіти-практикантів

Здобувачі-практиканти після розподілу на бази практики та призначення керівників практики відповідним наказом ректора зобов'язані:

- до початку практики отримати на відповідній кафедрі всі необхідні організаційно-методичні матеріали та консультацію щодо їх оформлення;
- своєчасно прибути на місце практики і документально оформити початок практики;
- дотримуватись трудової дисципліни, правил трудового розпорядку, техніки безпеки та інших норм;
- проводити роботу на місці практики відповідно до отриманих завдань у режимі роботи відповідних підрозділів підприємства;
- за необхідності відвідати керівника практики від університету в дні його консультацій на кафедрі;
- бути ввічливим у спілкуванні з працівниками підприємства та споживачами;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- виконати поставлені завдання у повному обсязі з урахуванням програми практики і рекомендацій, наданих керівниками практики від університету та від підприємства:
- забезпечувати відповідну якість виконуваної роботи;
- вчасно і на належному рівні скласти звіт із практики і захистити його у визначений термін.

7. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Підсумковий контроль проходження практики − це захист звітів про практичну підготовку на кафедрі, яка відповідає за організацію й проведення певного виду практики.

До захисту звітів допускаються здобувачі вищої освіти, які повністю виконали програму практики, представили звіт відповідно до вимог щодо змісту та оформлення, при наявності позитивної рецензії керівника від підприємства-бази практики і відгуку керівника від навчального закладу.

Захист звітів відбувається у формі співбесіди на кафедрі, яка відповідає за організацію й проведення практики. Комісія із захисту звітів призначається завідувачем кафедри і складається не менше, ніж з двох викладачів (заступник завідувача кафедри з практичної підготовки, керівник практики). Підсумки результатів практики здобувач вищої освітиа визначаються за допомогою системи оцінювання, що використовується у Львівському торговельно-економічному університеті.

За результатами проходження практики та захисту індивідуального завдання здобувачу вищої освіти виставляють кількість балів та оцінку за національною шкалою. Результати заносяться в залікову відомість, проставляються в заліковій книзі здобувач вищої освітиа.

Інформація про хід практики та її підсумки обговорюються на засіданні кафедри, а її загальні підсумки розглядаються на Вченій раді факультету.

Здобувачі вищої освіти, які не виконали програму практики без поважної причини чи ті, які отримали негативну рецензію керівника практики від підприємства, чи незадовільну оцінку при захисті звіту, повторно направляються на практику чи можуть бути відраховані з університету як ті, що мають академічну заборгованість

Здобувачі вищої освіти, які своєчасно не подали та не захистили звіт з комплексної (фахової) практики, не допускаються до підсумкової державної атестації.

Критерії оцінювання результатів практики

Оцінка за проходження практики складається із суми балів, які виставляє комісія на основі розгляду змісту звіту за результатами проходження всіх етапів практики та за підсумком усного захисту перед комісією основних положень, які належать до програми практики.

Підсумкова оцінка знань, умінь та навичок здобувача вищої освіти, набутих на практиці, виставляється за 100-бальною шкалою, шкалою ЄКТС та національною шкалою на підставі критеріїв оцінювання та рівня компетентностей результатів написання звіту та захисту практики здобувачем вищої освіти (табл. 2, 3, 4).

Таблиця 2

Критерії оцінювання результатів практичної підготовки

№ з/п	Вид контролю	Бали
1.	Виконання завдань практики та індивідуального завдання	50
2.	Оформлення звіту та щоденника (правильність та якість)	10
3.	Виступ з доповіддю на захисті	20
4.	Відповіді на запитання	20
	Всього	100

Таблиця 3

Числова (рейтингова) шкала оцінювання

Сума балів за всі види освітньої діяльності	Оцінка за національною шкалою
90 – 100 (A)	Відмінно
82 – 89 (B)	Добре
74 – 81 (C)	
64 – 73 (D)	Задовільно
60 – 63 (E)	
35 – 59 (FX)	Незадовільно з можливістю повторного складання
0 34 (F)	Незадовільно з обов’язковим повторним проходження

Таблиця 4

Критерії оцінювання та рівні компетентностей результатів написання звіту та захисту практики здобувачем вищої освіти

Бали	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка
90-100	Творче використання теоретичних знань у реалізації практичних завдань. Прагнення до отримання професійних навичок. Повне виконання вимог керівника практики. Відсутність запізнень і пропусків, порушень техніки безпеки та трудової дисципліни. Високий рівень виконання програми практики. Своєчасно виконаний, акуратно і правильно оформлений пакет звітних документів. Доповідь і захист звіту з практики обґрунтовані, виявлені *комплексні знання* з Методики викладання стосовно практичної роботи, впевнено і обґрунтовано відповів на запитання членів комісії.	**Високий** Повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, набутих в процесі навчання та проходження практики. Власні пропозиції здобувача в оцінках і вирішенні практичних завдань підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав у процесі вивчення Методики викладання, а також знання, набуті під час самостійного поглибленого вивчення питань, що	Відмінно (A)

		відносяться до практичної підготовки.	
82-89	Використання теоретичних знань у реалізації практичних завдань. Прагнення до отримання професійних навичок. Виконання вимог керівника практики. Відсутність запізнень і пропусків, порушень техніки безпеки та трудової дисципліни. Достатньо високий рівень виконання програми практики. Своєчасно виконаний, акуратно і правильно оформлений пакет звітних документів з незначними зауваженнями. На захисті продемонстрував *добрі з*нання з Методики викладання, відповів на запитання членів комісії.	**Достатній** Забезпечує здобувачу самостійне вирішення основних практичних завдань, що можуть виникнути у професійній діяльності	Добре (B)
74-81	Використання теоретичних знань у реалізації практичних завдань. Прагнення до отримання професійних навичок. Виконання вимог керівника практики в міру можливості. Відсутність запізнень і пропусків, порушень техніки безпеки та трудової дисципліни. Достатній рівень виконання програми практики. Своєчасно виконаний, акуратно і правильно оформлений пакет звітних документів з деякими зауваженнями. На захисті продемонстрував *добрі* знання з практичної підготовки, відповів на запитання членів комісії з декількома неточностями.	**Достатній** Конкретний рівень, за вивченим матеріалом з дисципліни Методика викладання та програми практики. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають труднощі.	Добре (C)
64-73	Недостатнє використання теоретичних знань у реалізації практичних завдань. Недостатнє прагнення до отримання професійних навичок. Виконання вимог керівника практики в міру можливості. Запізнення і пропуски за час проходження практики без поважної причини. Задовільний рівень виконання програми практики. Несвоєчасно виконаний пакет звітних документів з зауваженнями.	**Середній** Забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисциплін “Методика викладання” та програми практики	Задовільно (D)
60-63	Недостатнє використання теоретичних знань у реалізації практичних завдань. Недостатнє прагнення до отримання професійних навичок. Виконання вимог керівника практики в міру можливості. Часті запізнення (1- 4 рази) і пропуски (1-4 рази) за час проходження практики без поважної причини. Задовільний рівень виконання програми практики. Несвоєчасно виконаний, пакет звітних документів з зауваженнями.	**Середній** Є мінімально допустимим у всіх складових програми практики	Задовільно (E)
35-59	Відсутність спроб до використання теоретичних знань у реалізації практичних завдань. Відсутність прагнення до отримання професійних навичок. Ігнорування вимог керівника практики. Часті запізнення і пропуски за час проходження практики без поважної причини. Невиконання програми практики, її цілей і завдань. Грубі порушення якості та строків надання звітних документів.	**Незадовільний** Не забезпечує практичної реалізації завдань, що сформовані у програмі практики	Незадовільно (FX)
0-34			Незадовільно (F)

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Андросова Т. В. Торгівля в ринкової економіці : навч. посібник / Т. В. Андросова. Х. : Харків, 2001. 120 с.
2. Апопій В. В. Роздрібна торгівля: концентрація, спеціалізація, типізація / В. В. Апопій, Гуштан Т. В., Павлова М. Б. Львів: вид-во “Новий Світ 2000”, 2018. 232 с.
3. Апопій В. В. Структурні зміни та сучасні тенденції розвитку внутрішньої торгівлі України : монографія. / [Апопій В. В., Міщук І. П., Антонюк Я. М. та ін. ; за ред. д.е.н., проф. Апопія В. В.]. Львів: вид-во “Новий Світ-2000”, 2017. 440 с.
4. Асортимент і якість кондитерських виробів: посібник. І. В. Сирохман, В. Т. Лебединець. К.: Центр навчальної літератури, 2009. 636 с.
5. Байдакова Л. І. Товарознавство. Непродовольчі товари : товари господарські та будівельні : підручник / Л. І. Байдакова, С. В. Ягелюк, І. М. Байдакова. К. : Видавничий дім «Слово», 2013. 312 с.
6. Біржова діяльність: підручник [за ред. проф. В. В. Апопія] Львів : РАСТР-7, 2017. 488 с.
7. Буряк Я. В. Основні аспекти здійснення державного регулювання у сфері публічних закупівель в Україні. *Проблеми і перспективи розвитку*. 2017. № 2. С. 55-59.
8. Варналій З. С. Основи підприємництва: навч. посібник [3-є видання, випр. і доп.] К. : Знання-Прес, 2006. 148 с.
9. Виноградська А. М. Основи підприємництва : навч. посібник: / А. М. Виноградська. – [2-ге вид., переробл. і доповн.] К. : Кондор, 2008. 544 с.
10. Виноградська А. М. Технологія комерційного підприємництва : навч. посібник / А. М. Виноградська. К. : Центр навчальної літератури, 2006. 285 с.
11. Голошубова Н.О. Організація і технологія торгівлі спожитковими товарами: навч. посіб. К. : Київ. нац. торг. – екон. ун-т, 2007. 272 с.
12. Доброва Н. В. Основи бізнесу: навчальний посібник / Н. В. Доброва, М. М. Осипова. Одеса: Бондаренко М.О., 2018. 305 с.
13. Економіка та підприємництво: навч. посіб. [С. Я. Салига, В. А. Желябін, О. В. Бойко та ін.]. К. : ВД “Професіонал”, 2007. 250 с.
14. Єдиний закупівельний словник та система електронних державних закупівель ЄС : пояснення та рекомендації. – К. : Мінекономрозвитку і торгівлі України. 2019. 19 с.
15. Закон України “Про захист прав споживачів”. Чинне законодавство зі змінами та доповненнями станом на 15 січня 2008 р. К.: Вид. Паливода А. В., 2008 р. 48 с.
16. Збірник нормативно-правових документів з питань публічних закупівель. К. : Навчальний центр UA-TENDERS.COM, 2019. 120 с.
17. Зверева О. В. Правова регламентація торговельної діяльності: навч. посібник. К. : 2006. 143 с.

18. Кабінет міністрів України постанова від 9 березня 2022 р. № 236. − [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236-2022-%.
19. Кашперська А. І. Ринок роздрібної торгівлі України: стан і тенденції розвитку. *Бізнес Інформ*. 2021. № 4. С. 120 – 127.
20. Комерційна діяльність: навч. посібник / [Филевич Л. Г., Попова Л. О., Прядко О. М. та ін.]. Харків: ХДУХТ, 2014. 225 с.
21. Лебединець В.Т. Товарознавство пакувальних матеріалів і тари : конспект лекцій / [уклад. В. Т. Лебединець]. Львів : видавництво Львівського торговельно-економічного університету. 2022. 138 с.
22. Лист ДМСУ від 14.03.2022 р. № 08-1/24/7/1511 [Щодо митного оформлення товарів і транспортних засобів у період дії воєнного стану]. − [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: http://document.vobu.ua/doc/10599
23. Логістика та управління ланцюгами поставок : Навч. посіб. / Є. Крикавський, О. Похильченко, М. Фертч. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2017. 804 с.
24. Лозова Т. М., Сирохман І. В. Управління якістю та безпечністю продукції харчової галузі : підручник / Т. М. Лозова, І. В. Сирохман. – Львів: Видавництво “Растр-7”, 2018. – 400 с.
25. Лозова Т. М., Сирохман І. В. Управління якістю та безпечністю харчових продуктів : підручник. Львів: Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2020. 436 с.
26. Лозова Т. М., Решетило Л. І. Товарознавство харчових продуктів. Зерноборошняні і кондитерські товари. Контроль та експертиза якості : навчальний посібник. Львів: Видавництво торговельно-економічного університету, 2022. 256 с.
27. Лозова Т. М. Інноваційні наукові розробки щодо поліпшення якості харчових продуктів на основі борошна : монографія. Львів : Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2023. 238 с.
28. Лучко Г. Й. Інноваційний розвиток сфери торгівлі. *Бізнес Інформ.* 2021. № 2. С. 41 – 47.
29. Методичний посібник з питань публічних закупівель. К. : Навчальний центр UA-TENDERS.COM, 2020.190 с.
30. Митна справа : підручник / [А. І. Крисоватий та ін. ; за ред. А. І. Крисоватого] ; Терноп. нац. екон. Ун-т., Ф-т фінансів, Каф. податків і фіскал. політики. Тернопіль : Екон. думка ТНЕУ, 2014. 539 с.
31. Митна справа : навч. посіб. / [О. Є. Кузьмін, О. Г. Мельник, О. Ю. Григор’єв та ін.]. Львів : вид-во Львівської політехніки, 2015. 232 с.
32. Ємченко І. В. Методи і технічні засоби митного контролю / І. В. Ємченко, А. П. Закусілов. К. : Центр учбової літератури, 2007. 432 с.
33. Митна справа : підручник / [А. І. Крисоватий та ін. ; за ред. А. І. Крисоватого] ; Терноп. нац. екон. Ун-т., Ф-т фінансів, Каф. податків і фіскал. політики. Тернопіль : Екон. думка ТНЕУ, 2014. 539 с.
34. Актуальні питання теорії та практики митної справи : монографія [за заг.

ред. І. Г. Бережнюка]. Хмельницький : ПП Мельник А. А., 2013. – 428 с. (Митна справа в Україні. Том 21).

35. Митна енциклопедія : у 2 т. Т. 1 / [Редкл.: І. Г. Бережнюк (відп. ред.) та ін.]. Хмельницький : ПП Мельник А. А., 2014. 592 с. (Митна справа в Україні. Т. 26).
36. Митна енциклопедія : у 2 т. Т. 2 / [Редкол.: І. Г. Бережнюк (відп. ред.) та ін.]. Хмельницький : ПП Мельник А. А., 2014. 474 с. (Митна справа в Україні. Т. 27).
37. Митна енциклопедія: у 2 т. Т. 3 / [Редкол.: І. Г. Бережнюк (відп. ред.) та ін.]. Хмельницький : ПП Мельник А. А., 2014. 570 с. (Митна справа в Україні. Т. 27).
38. Гребельник О. П. Митна справа : підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 472 с.
39. Бережнюк І. Г. Митне регулювання України: національні та міжнародні аспекти : монографія. Дніпропетровськ : Академія митної служби України, 2009. 543 с.
40. Міщук І. П. Логістичне забезпечення діяльності підприємств торгівлі споживчої кооперації. *Підприємництво і торгівля : зб. наук. пр.* [редакц. кол.: Куцик П. О., Апопій В. В., Семак Б. Б. та ін.]. Львів : Вид-во ЛТЕУ, 2017. Вип. 21. С. 42-47.
41. Наукові проблеми зберігання, поліпшення якості, споживних властивостей і безпечності харчових продуктів : монографія / Т. М. Лозова, В. В. Гаврилишин, Л. І. Решетило, М. П. Бодак, О. І. Гирка, О. Я. Давидович, І. В. Донцова, В. Т. Лебединець, Н. С. Палько, М. К. Турчиняк, А. І. Лебединець; за наук. ред. проф. Лозової Т. М. – Львів: Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2022. 431 с.
42. Нова редакція Закону “Про публічні закупівлі”. Посібник для замовників; Розробник: А. Ференц. К. : Предствництво ЄС в Україні, 2020. 75 с.
43. Нормативні документи (ДСТУ і ТУУ) на обрані товари (товарні групи).
44. Організація і технологія торгівлі: навч. посібник / Азарян О. М., Локтєв Е. М., Оліфіров В. П. Донецьк, СПД Дмитренко, 2007. 528 с.
45. Орлова Н. Я., Пономарьов П. Х. Товарознавство продовольчих товарів. Фрукти, ягоди, овочі гриби та продукти їхньої переробки : підручник. К. : КНТЕУ, 2008. 360 с.
46. Підприємництво і бізнес-культура : підручник / [Л. О. Лігоненко, Г. Л. Піратовський, І. В. Молоштан та ін.; за заг. ред. Л. О. Лігоненко]. К. : КНТЕУ, 2011. 508 с.
47. Полікарпов І. С., Пелик Л. В. Товарознавство. Непродовольчі товари: килими та килимові вироби: навч. посібник : Магнолія-2006, 2019. – 200 с.
48. Полікарпов І. С. Товарознавство: непродовольчі товари (вироби господарського та культурно-побутового призначення) : навчально-наочний посібник / І. С. Полікарпов, І. І. Шийко, Л. Г. Ніколайчук. – Львів : Магнолія-2006, 2011. 274 с.
49. Попович Н. І. Судова товарознавча експертиза : підручник / [уклад. Н. І.

Попович, М. Г. Мартосенко, І. В. Шурдук]. Львів. : видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2023. 448 с.

50. Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин: Закон України від 18 травня 2017 р. Відомості Верховної Ради України. 2017. № 31. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2042-19/
51. Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів: Закон України від 23 грудня 1997 р. Відомості Верховної Ради України. 1998. № 19. Ст. 98. 11. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua.
52. Сапожник Д. І. Захист прав споживачів: навч. посібник. – Львів : видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2021. 282 с.
53. Сапожник Д. І. Сенсорний аналіз : консп. лекцій. Львів : Видавництво ЛТЕУ, 2021. 223 с.
54. Сапожник Д. І., Решетило Л. І. Сенсорний аналіз : навч. посібник. Львів : Видавництво ЛТЕУ, 2021. 296 с.
55. Сапожник Д. І., Барна М. Ю. Товарна номенклатура зовнішньо-економічної діяльності: [підручник]. Львів : Видавництво ЛТЕУ, 2019. 432 с.
56. Сенсорний аналіз харчових продуктів: навч. посіб. / Ф. Ф. Гладкий, В. К. Тимченко, П. О. Некрасов, З. П. Федякіна, К.В. Куниця, С. М. Мольченко. Харків: Видавництво та друкарня "Технологічний Центр", 2018. 132 с.
57. Сирохман І. В., Гирка О. І. Сучасні досягнення харчової науки : навч. посіб., Львів : Видавництво "Растр-7", 2018. 508 с.
58. Сирохман І. В., Решетило Л. І., Гирка О. І. Сучасні способи зберігання і транспортування харчових продуктів та продовольчої сировини : навч.-метод. практикум. Львів : Видавництво ЛТЕУ, 2018. 207 с.
59. Сирохман І. В. Товарознавство м'яса і м'ясних товарів : підручник. 2-ге вид. перероб. та доп. К.: Центр учбової літератури, 2009. 378 с.
60. Сирохман І. В. Товарознавство продовольчих товарів : підручник. Х. : Світ Книги, 2019. 713 с.
61. Сирохман І. В., Лозова Т. М. Товарознавство цукру, меду, кондитерських виробів : підручник. 2-е видання, перероблене та доповнене. К.: Центр учбової літератури, 2008. 616 с.
62. Сирохман І. В. Управління якістю : навчальний посібник / І. В. Сирохман, Т. М. Лозова, О. Я. Давидович, М.-М. В. Калимон. Львів: Видавництво "Растр-7", 2015. 428 с.
63. Сирохман І. В. Якість і безпечність харчової продукції традиційних та інноваційних технологій : підручник / І. В. Сирохман, Т. М. Лозова, О. І. Гирка, М. І. Філь, М.-М. В. Калимон. Львів : Видавництво ЛТЕУ, 2020. 504 с.
64. Сирохман І. В., Гирка О. І., Калимон М.-М. В. Безпечність і якість харчових продуктів (проблеми сьогодення) : підручник. Львів: "Растр-7", 2019. 394 с.

65. Сирохман І. В., Родак О. Я., Турчиняк М. К. Товарознавство рибних і морепродуктів : підручник. Львів : “Растр-7”, 2014. 488 с.
66. Товарознавство. Непродовольчі товари: одягово-взуттєві товари : навчально-наочний посібник / [І. С. Полікарпов, Б. Д. Семак, Н. А. Терешкевич та ін.]. Львів : Магнолія-2006, 2019. 264 с.
67. Торговельне підприємництво : підручник / [за ред. Л. В. Фролової]. Одеса, 2018. 640 с.
68. Шиндировський І. М. Організаційні форми суб’єктів господарювання / І. М. Шиндировський, Б. І. Кабаці. *Підприємництво і торгівля : збірник наукових праць.* Львів: Видавництво ЛТЕУ, 2017. Вип. 21. С. 97 – 100.
69. Шиндировський І. М. Проблеми розвитку малого підприємництва в Україні. *Підприємництво і торгівля : збірник наукових праць*. Львів: ЛТЕУ, 2016. Вип. 20. С. 9−13.

Допоміжна література

70. Бодак М. П., Сирохман І. В. Холодильна технологія та технічні засоби її забезпечення : підручник. Львів : Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2018. 416 с.
71. Бубела Т. З. Методи та засоби визначення показників якості продукції: навч. посібник / Т. З. Бубела, П. Г. Столярчук, Є. В. Походило, М. С. Міхалєва, В. М. Ванько. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012. 292 с.
72. Внутрішня торгівля України : [моногр.] / А. А. Мазаракі, В. Д. Лагутін, А. Г. Герасименко [та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. А. А. Мазаракі. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. 864 с.
73. Дюкарева Г. І., Олейник А. І. Товарна номенклатура зовнішньо-економічної діяльності : [опорний конспект лекцій]. Х : ХДУХТ, 2017. 57 с.
74. Міщук І. П., Кабаці Б.І ., Алмаші Ю. Ю., Дубина М. О. Інноваційні формати торговельних об’єктів у системі торговельного обслуговування / Підприємництво і торгівля : збірник наукових праць. Львів : Вид-во ЛТЕУ, 2019, Вип. 24. 182 с. С. 14 − 21.
75. Сенсорний аналіз харчових продуктів: навч. посіб. / Ф. Ф. Гладкий, В.К. Тимченко, П. О. Некрасов, З. П. Федякіна, К. В. Куниця, С. М. Мольченко. Харків: Видавництво та друкарня “Технологічний Центр”, 2018. 132 с.
76. Сенсорний аналіз: навч. посібник у структурно логічних схемах / А. А. Дубініна, Т. В. Щербакова, Н. І. Черевична, О. В. Шмиголь ; Харк. держ. ун-т харч. та торгівлі. Електрон. дані. Х., 2017. 110 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

77. Про Митний тариф України : Закон України 4 червня 2020 року № 674-IX. *URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/674-20#Text*
78. Деякі питання проведення заходів офіційного контролю товарів, що ввозяться на митну територію України (у тому числі з метою транзиту) : постанова Кабінету Міністрів України від 24 жовтня 2018 р. № 960. *URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/960-2018-%D0%BF#Text*

79. Описи алгоритмів системи форматно-логічного контролю правильності заповнення граф вантажної митної декларації та документів контролю за переміщенням товарів : наказ Держмитслужби України від 25.11.2010 № 1424. *URL : https://ips.ligazakon.net/document/MK101633*
80. Порядок виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 631. *URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1360-12#Text*
81. Офіційний сайт Державної прикордонної служби України. *URL : https://dpsu.gov.ua/*
82. Офіційний сайт компанії. *URL: https://epicentrk.ua/*
83. Офіційний сайт компанії. *URL:* https://www.metro.ua
84. Офіційний сайт компанії. *URL:* https://www.auchan.ua
85. Офіційний сайт компанії. *URL:* https://shop.silpo.ua/
86. Офіційний сайт компанії. *URL:* https://rukavychka.ua
87. Офіційний сайт компанії. *URL:* https://www.lvivcold.com.ua
88. Офіційний сайт компанії. *URL:* https://hlib.ua
89. Офіційний сайт компанії. *URL:* https://www.nestle.ua
90. Офіційний сайт компанії. *URL:* http://www.test.org.ua